

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

KATEDRA PRODUKCE

PRODUKCE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ NA POZICI ŘEDITELE/KY DIVADEL
ZŘIZOVANÝCH HLAVNÍM MĚSTEM PRAHOU**

BcA. Veronika Svobodová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Doubravka Svobodová

Oponent práce: MgA. Petr Prokop

Datum obhajoby: 23. 6. 2021

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2021

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

THEATRE FACULTY

DRAMATIC ARTS

ARTS MANAGEMENT

DIPLOMA THESIS

**OFFICIAL SELECTIVE PROCEDURES WHILE CHOOSING
MANAGING DIRECTOR OF THEATRES ESTABLISHES BY
MUNICIPALITY OF PRAGUE**

BcA. Veronika Svobodová

Supervisor: MgA. Mgr. Doubravka Svobodová

Opponent: MgA. Petr Prokop

Defence date: 23. 6. 2021

Approved academic degree: MgA.

Praha, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

**VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ NA POZICI ŘEDITELE/KY DIVADEL
ZŘIZOVANÝCH HLAVNÍM MĚSTEM PRAHOU**

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a
s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

PODĚKOVÁNÍ: Ráda bych poděkovala své vedoucí práce Mgr. MgA. Doubravce Svobodové za všechny poznámky, rady, rozhovory a trpělivost, kterou se mnou měla. MgA. Jiřímu Sulženkovi Ph.D. za cenné podněty a také všem svým spolužákům a kolegům, se kterými jsem měla možnost toto téma konzultovat.

ABSTRAKT:

Tato diplomová práce se zabývá problematikou výběrových řízení na pozici ředitele/ky příspěvkových organizací (divadel), které jsou zřizovány hlavním městem Prahou.

Věnuje se osvětlení problematiky výběrových řízení, jejich legislativě a pravidlům, která se jimi zabývají. V diplomové práci je nadále popsáno několik vybraných výběrových řízení, která proběhla v letech 2000-2020.

Na základě výzkumu proběhlých výběrových řízení, popisuje tato práce jejich největší úskalí a předkládá možné úpravy do budoucna.

ABSTRACT:

This diploma thesis deals with the issue of official selective procedures while choosing managing director of theatres established by municipality of Prague.

It explains the issue of tenders, their legislation and the rules that deal with them. It also describes several tenders that took place in the years 2000-2020.

Based on research it identifies the biggest problems of tenders and presents possible adjustments to them in the future.

OBSAH

1. ÚVOD.....	10
2. PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE A JEJICH VZTAH SE ZŘIZOVATELEM....	13
2.1. PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, ZÁKON O HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE A ZÁKON O ROZPOČTOVÝCH PRAVIDLECH.....	13
2.2. POSLÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE, ZADÁNÍ OD ZŘIZOVATELE	16
3. TRANSFORMACE PRAŽSKÉ DIVADELNÍ SÍŤE	22
3.1. BUDE POKRAČOVAT TRANSFORMACE PRAŽSKÉ DIVADELNÍ SÍŤE? 24	
4. VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ NA POZICI ŘEDITELE/KY PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	27
4.1. LEGISLATIVA VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ A ZÁKONÍK PRÁCE	28
4.2. VYHLÁŠENÍ	29
4.3. KOMISE	31
4.4. PODMÍNKY PRO UCHAZEČE.....	32
4.5. KONCEPCE	33
4.6. PŘÍKLADY ZE ZAHRANIČÍ, VŘ NA POST ŘEDITELE/KY DIVADLA V KOMPETENCI JINÝCH SPRAVUJÍCÍCH ORGÁNŮ NEŽ JE MHMP	35
4.7. JINÁ VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ – SROVNÁNÍ S ARCHITEKTONICKOU SOUTĚŽÍ.....	38
5. PRŮBĚH VYBRANÝCH VÝBĚROVÝCH ŘÍZENÍ NA POZICI ŘEDITELE/KY PO.....	41
5.1. MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ A HUDEBNÍ DIVADLO KARLÍN.....	42
5.2. AUTORSKÁ DIVADLA – DIVADLO SPEJBLA A HURVÍNKA, DIVADLO YPSILON	49
5.3. VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ V ROCE 2013	50
6. ŘEDITEL DIVADLA A KULTURNÍ INSTITUCE	55
6.1. EVALUACE ŘEDITELŮ Z POZICE ZŘIZOVATELE	57

6.2. KULTURNÍ INSTITUCE	60
6.2. ZMĚNY V KONCEPTU VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ	61
7. ZÁVĚR	65
8. ZDROJE.....	70
8.1. BIBLIOGRAFIE	70
8.2. DOKUMENTY HMP, ZÁKONY A USNESENÍ.....	71
8.3. INTERNETOVÉ ZDROJE	73
9. PŘÍLOHY	77

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DNz – Divadlo na Zábradlí

DpP – Divadlo pod Palmovkou

HDK – Hudební divadlo Karlín

HMP – Hlavní město Praha

KUC – Odbor kultury a cestovního ruchu

MDP – Městská divadla pražská

MHMP – Magistrát hlavního města Prahy

PO – příspěvková organizace

VŘ – výběrové řízení

1. ÚVOD

Tato práce se bude zabývat výběrovým řízením na pozici ředitele/ky divadel, které jsou příspěvkovými organizacemi hlavního města Prahy. Bude popisovat především legislativní a zvyklostní pochody, které vedou k vyhlášení výběrových řízení a dále jejich průběh a důsledky. Okrajově se věnuje také tématům, která s výběrovým řízením souvisí.

Zabývat se výběrovým řízením na pozici ředitele příspěvkové organizace mě napadlo ve spojitosti s koncepcemi, které jednotliví uchazeči předkládali při jednotlivých VŘ. Zajímalo mě, jak takovou koncepci sepsat, jak spojit management s uměleckými cíli vytvořenými přímo pro konkrétní instituci. Snažila jsem se dopátrat, zda a do jaké míry se vybrané koncepce proměnily do reality. Začala jsem tedy zajímat také o periodicitu jednotlivých VŘ a jejich vyhlášení.

Podle bývalého radního pro kulturu, zastupitele Václava Novotného (TOP 09) nemá výměna ředitelů žádný řád ani pravidla. „*Patrně tu vůbec nejde o kvalitu vedoucích pracovníků,*“¹ tvrdí v jednom z článků Pražského deníku.

Z tohoto vyjádření pramení má hypotéza pro diplomovou práci. Ve zcela prvopočátku mého výzkumu jsem se domnívala, že město Praha nemá ucelená pravidla pro výběr jednotlivých vedoucích pracovníků, kteří zaujímají ředitelské posty v příspěvkových organizacích.

„*Forma příspěvkové organizace je jedinečným česko-slovenským fenoménem, který jiné evropské země neznají.*“² Píše se v úvodu podkladové studie k optimalizaci pražských PO. Jejich transformace je mimo jiné jedním z témat,

¹ Praha chystá výběrové řízení na ředitele muzea a Divadla Minor. In: *Pražský deník.cz* [online]. 18.9.2015 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/kultura_region/praha-chysta-vyberove-rizeni-na-reditele-muzea-a-divadla-minor-20150918.html.

² Černý, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (podkladová studie)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013. s. 6.

kteře bych v této práci ráda nastínila, vzhledem k tomu, že dle mého názoru s VŘ úzce souvisí.

Popisuji průběh některých výběrových řízení, která proběhla od roku 2000 do roku 2020 a na základě usnesení, která se týkají výběrových řízení, shrnuji postup hl. města Prahy při výběru vedoucích pracovníků příspěvkových organizací. Tedy metodiku vyhlašování VŘ, sestavování komise, průběh VŘ až k vybrání konkrétního uchazeče a jeho jmenování ředitelem/ředitelkou PO jmenovacím dekretem. To vše popisuji na základě jednotlivých usnesení, zřizovacích listin a zákonů, které se této problematice týkají.

Jednotlivé aspekty metodiky výběrového řízení doplňuji o problematiku či zajímavá výběrová řízení, která se v posledních dvaceti letech uskutečnila na území města Prahy. Nabízí se zde také příklady zahraničních modelů vedení divadel či srovnání s jinými VŘ konanými mimo Prahu.

Zaměřuji se také na poslání jednotlivých příspěvkových organizací. Umělecké, ale i ekonomické vedení divadla by mělo přímo vycházet z poslání, které si divadlo stanoví, potažmo z přímého zadání od zřizovatele.

Je podstatné také zmínit, jak hodnotí hlavní město Praha jednotlivé příspěvkové organizace. Jak je spokojeno s jejich uměleckou prací a zda probíhá evaluace výkonu uměleckých a vedoucích pracovníků z pozice zřizovatele.

V konečné fázi se pokouším v komplexnosti nahlédnout na divadla, která jsou v současné době příspěvkovými organizacemi hl. města Prahy a zhodnotit jejich současnou situaci.

Od kvalitně vypracovaného návrhu na výběrové řízení se odvíjí, kdo se do něj reálně přihlásí a následně také ovlivňuje kvalitu výběru vedoucího pracovníka příspěvkové organizace (samozřejmě s detailně vypracovaným vyhlášením VŘ je spojena také koncepce, která na něj může přímo navazovat a odvíjet se od něj). Tito lidé následně určují směr dotované kultury a jsou přímo zodpovědní za

kulturní (v tomto případě divadelní) obohacení a vzdělávání občanů v daném městě.

2. PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE A JEJICH VZTAH SE ZŘIZOVATELEM

V Praze se nachází 69 % divadel z celé ČR, divákům nabízí přes 100 divadelních scén, na kterých účinkují různé divadelní soubory, kterých každoročně stále přibývá.³ Většina z nich je městem podporována skrze grantový systém. Deset divadel je přímo zřizováno HMP a podporováno každoročními příspěvky od zřizovatele.

2.1. PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, ZÁKON O HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE A ZÁKON O ROZPOČTOVÝCH PRAVIDLECH

Příspěvková organizace je právní formou zřízenou k plnění úkolů veřejného zájmu. PO jsou zřízeny státem nebo jiným samosprávním celkem (krajem nebo městem, obcí) a jsou zároveň neziskovými organizacemi. Nejedná se jen o kulturní instituce jako divadla, muzea nebo galerie, ale jsou to také školy a jiná školská zařízení nebo nemocnice. PO hospodaří s finančními zdroji, jako jsou výděly z hlavní činnosti a z příspěvku na provoz od zřizovatele.

Hl. město Praha má ve správě Odboru kultury a cestovního ruchu devatenáct příspěvkových organizací, z toho deset divadel. Veřejné divadlo by mělo poskytovat veřejnou kulturní službu. Je tedy spolufinancováno z veřejných zdrojů a mělo by být přímo navázáno na kulturní politiku města. Další divadla a umělecké soubory podporuje Praha formou grantů.

Je Praha svým příspěvkovým organizacím partnerem? Magistrát plní funkci dozorčího orgánu (především kontrola účetní uzávěrky), ovšem pomáhá také stanovit jednotný postup v krizových situacích, což se ukázalo např. během

³ Kolektiv autorů. *Kultura a umění v Praze*. Praha: Hlavní město Praha – Odbor kultury a cestovního ruchu Magistrátu hl. m. Prahy, 2020. s. 24. ISBN 978-80-7647-038-5

pandemie COVID-19 v roce 2020 a 2021.⁴ Rada HMP určila datum možného znovuotevření divadel v časech, kdy vláda ČR nebyla schopná toto datum predikovat a zajistit tak divadlům dostatečnou přípravu na obnovení provozu.

O zřízení, změně a zrušení příspěvkové organizace podle zákona 250/2000 Sb. rozhoduje nejvyšší orgán svazku obcí, vymezený stanovami; „*tento orgán také schvaluje zřizovací listinu příspěvkové organizace, což je Zastupitelstvo hl. města Prahy.*“⁵

Zastupitelstvo hl. m. Prahy tvoří 65 členů, kteří jsou voleni občany hl. města Prahy v komunálních volbách na 4 roky. Zastupitelstvo zasedá zpravidla jednou měsíčně (příp. podle potřeby i jinak) a jeho zasedání jsou veřejná.

Zastupitelstvo rozhoduje o významných a zásadních záležitostech týkajících se hlavního města Prahy, např.: předkládá návrhy zákonů poslanecké sněmovně, vydává územně plánovací dokumentaci pro celé území hlavního města, schvaluje po projednání s městskými částmi rozpočet hl. města Prahy, program rozvoje celého města i územních obvodů, vydává obecně závazné vyhlášky, uděluje čestná občanství a ceny hl. m. Prahy. Podrobně veškeré kompetence stanoví § 59 zákona o hlavním městě Praze⁶.

Zastupitelstvo HMP zřizuje Výbor pro kulturu, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP, který projednává veškeré náležitosti spojené s kulturou a kulturními institucemi. Výbor spolupracuje s Odborem kultury a cestovního ruchu, jenž je součástí MHMP, ten následně zajišťuje koncepční řešení dalších programů a jejich organizaci.

⁴ Magistrát HMP vydal prohlášení o zavření divadel v době pandemie COVID-19. Určoval datum, do kdy zůstanou divadla zavřená. Reagoval tak na pro divadla nejistou situaci a nemožnost dále plánovat – vše se událo na základě měnících se protipandemických opatření vlády ČR. Určené datum se několikrát posouvalo, ovšem dalo divadlům alespoň malý manipulační prostor pro jejich další plánování.

⁵ Zákon 250/2000 Sb., §39a

⁶ Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze

Významným orgánem pro příspěvkové organizace je Rada HMP, která má 11 členů a je volena Zastupitelstvem hlavního města Prahy. V kompetenci Rady hlavního města Prahy je např.: hospodaření hlavního města Prahy podle schváleného rozpočtu a kontrolovat hospodaření podle něj nebo ukládat Magistrátu hlavního města Prahy úkoly v oblasti samostatné působnosti hlavního města Prahy a kontrolovat jejich plnění. Schůze rady jsou neveřejné a o průběhu se pořizuje zápis, do kterého má každý občan právo nahlédnout. Rada je odpovědna ze své činnosti zastupitelstvu.

V zákoně o hl. městě Praha⁷ je ukotveno, že zastupitelstvo HMP zřizuje nebo zakládá příspěvkové organizace. Jednotliví členové zastupitelstva se mohou také dotazovat vedení PO, a to na jejich vedení, rozpočet apod. Rada HMP schvaluje jejich účetní uzávěrku.

O příspěvkových organizacích rozhoduje Rada hlavního města Prahy plnící úkoly zřizovatele příspěvkových organizací podle §68 odst. 2 písm. g) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.⁸

Postavení příspěvkové organizace je dále specifikováno v Zákonu 250/2000⁹. Tedy všechny náležitosti k jejich zřizování, finančnímu hospodaření apod.

⁷ Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze

⁸ Zákon č. 131/2000 Sb. – Zákon o hlavním městě Praze

⁹ Zákon č. 250/2000 Sb. - *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*

2.2. POSLÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE, ZADÁNÍ OD ZŘIZOVATELE

Cílem zřizovatele kulturních institucí by mělo být uspokojení kulturních potřeb obyvatelů a vysoká kvalita služeb, které zřizované subjekty předkládají. Zároveň je v zájmu zřizovatele, aby tyto organizace byly vedeny v kooperaci s kulturní politikou města. Z toho je zřejmé, že zřizovatel bude klást vysoké nároky na management zřizovaných institucí.

Michael Kaiser ve své knize o strategickém řízení divadla říká, že poslání je východiskem veškerého strategického plánování. Poslání popisuje ústřední cíle divadla a rozsah jejího působení.

Základem funkční strategie rozvoje divadelní instituce je formulace poslání, to „[...] popisuje ústřední cíle organizace a rozsah jejího působení“¹⁰ „Nutí členy správní rady a zaměstnance, aby se zaměřili na konkrétní programy a činnosti.“¹¹ Před stanovením samotné strategie je nutné vypracovat analýzu – divadlo si musí být vědomo, v jakém prostředí funguje a které vlivy (jiná divadla podobného typu) mohou působit na jeho fungování a uplatnění. Vedle vnější analýzy se zpracovává i analýza vnitřní. Na základě silných a slabých stránek si organizace může nastavit reálné kroky ke zdokonalení vnitřních procesů. Dalším krokem je finanční analýza. Podmínky spravování rozpočtu organizace vychází z její právní formy.

„Při formulaci poslání je třeba volit mezi rozsahem a kvalitou uměleckých programů, uznáním doma a vedoucím postavením v celostátním měřítku, preservačními aktivitami a novou tvorbou.“¹² Kaiser dále tvrdí, že v poslání je třeba zaměřit se na jednotlivé parametry: produkt/služba, kvalita, publikum, zeměpisný rozsah působnosti, repertoár a vzdělávání.

¹⁰ Kaiser, Michael. *Strategické plánování v divadle*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2009. ISBN 978-80-7008-236-2 s.16.

¹¹ Tamtéž s. 21

¹² Tamtéž s. 21.

Prvotní poslání příspěvkové organizace zřízené Hlavním městem Prahou je zakotveno ve zřizovací listině divadla¹³. „*Posláním organizace je umělecká a divadelní činnost vymezená předmětem činnosti.*“¹⁴ Dále tedy takto:

Ve zřizovacích listinách všech desíti PO (divadel) jsou zakotveny tyto body:

1. „*Veřejné scénické předvádění dramatických či jiných děl výkonnými umělci, a to formou pořádání či spolupřádání divadelních představení nebo jiných kulturních produkcí nebo pohostinskými představeními pro jiné pořadatele v tuzemsku či zahraničí*“¹⁵
2. „*Propagace činností souvisejících s plněním předmětu činnosti organizace.*“
3. „*Poskytování dalších služeb v souvislosti s plněním předmětu činnosti*“

Dalším bodem, který se objevuje ve všech zřizovacích listinách kromě Divadla pod Palmovkou a Studia Ypsilon je „*Pořádání výstav v prostorách divadla*“.

Dále se jedná o bod: „*Vydávání a prodej periodických tiskovin a neperiodických tiskovin a publikací*“.¹⁶

Divadlo v Dlouhé a Divadlo pod Palmovkou doplňují svou zřizovací listinu o bod „*Agenturní činnost-hostování divadelních souborů, pořádání divadelních*

¹³ Zřizovací listina musí obsahovat náležitosti dle Zákona 250/2000 §27

¹⁴ Zřizovací listiny 10 divadel (PO KUC HMP): Divadlo Minor, Divadlo na Vinohradech, Divadlo Na zábradlí, Divadlo pod Palmovkou, Divadlo Spejbla a Hurvínka, Divadlo v Dlouhé, Městská divadla pražská, Městské divadlo Karlín, Studio Ypsilon, Švandovo divadlo na Smíchově. Dostupné z:

https://kultura.praha.eu/jnp/cz/prispevkove_organizace/prispevkove_organizace_hl_m_prahy/index.html

¹⁵ Zřizovací listina Divadla Spejbla a Hurvínka má dovětek: „*s využitím loutkových postav Spejbla a Hurvínka*“

¹⁶ Ve zřizovací listině nemá zakotveno Divadlo Minor, Divadlo pod Palmovou a Městská divadla pražská.

festivalů, příprava a organizování netradičních divadelních projektů.“, „*činnost umělecké agentury*“ je jedním z bodů poslání také Hudebního divadla Karlín.

Často vyskytovanými body jsou: „*Umělecká výchova vlastních a externích pracovníků*“¹⁷. U Švandova divadla a Městských divadel pražských doplněno o „*[...] a začínajících umělců ve spolupráci s uměleckými školami*“.

Divadlo Spejbla a Hurvínka má přímo ve zřizovací listině stanoveno divadelní vzdělávání pedagogů apod.: „*[...] d) kulturně výchovná činnost v oblasti divadelního umění zejména: pořádání seminářů dramatické výchovy pro učitele v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, pořádání kurzů loutkového divadla, pořádání zážitkových workshopů k představením Divadla Spejbla a Hurvínka na základě dramatické výchovy.*“ Stejně tak Hudební divadlo Karlín, ovšem v jiném uměleckém odvětví: „*d) kulturně výchovná činnost v oblasti divadelního umění zejména pořádání kurzů herectví, tance a zpěvu a pořádání odborných workshopů, přednášek, besed a seminářů v souladu s předmětem činnosti.*“

Divadlo v Dlouhé má ve své zřizovací listině zakotveny dva, u jiných neuváděné, body:

„b) provoz ‚Bezbariérového kulturního a společenského centra pro děti, mládež a dospělé‘

c) zajišťování činnosti Klubu mladého diváka“

Ve všech zřizovacích listinách se jedná primárně o body, pod které je možné schovat spoustu činností rozdílného uměleckého zaměření, charakteru, různé kvality i velikosti.

Poslání je tedy nutno detailněji specifikovat. Aby bylo možné nejen od vedoucích pracovníků vyžadovat kontrolované působení v PO a rozvíjet jednotlivé instituce. Rozvoj těchto institucí a jejich poslání přímo souvisí s kulturní politikou města či s jinými strategickými dokumenty, které se týkají rozvoje kultury. Je tedy důležité

¹⁷ Švandovo divadlo, Městská divadla pražská, Studio Ypsilon

vypracování strategických cílů v kultuře. Zde přímo navazuji na kulturní politiku města. Praha má kulturní politiku vypracovanou, ovšem nejsou zde konkrétní zmínky o rozvoji jednotlivých divadel apod. či plán, jak níže popsané předsevzetí naplnit.

„Podmínkou pro relativně rychlý a zřetelný kvalitativní nárůst výkonu pražského kulturního sektoru je využití všech nástrojů při vyžadování špičkové kvality poskytovaných služeb, nabídky a institucionálního chování těch organizací, na něž má přímý vliv město. Prvním krokem je vyhodnocení, porovnání a provázanost dlouhodobých a střednědobých koncepčních materiálů s uvedením vyčíslených konkrétních opatření a kroků. Všechny instituce a aktéři musí definovat svou vizi nejen ve vztahu ke svému základnímu poslání, ale také ve vztahu ke kritériím této koncepce a s uvedením své současné a cílové pozice na mapě města, ČR a zahraničního kontextu. Tato podmínka zůstane jako doposud jedním z kritérií při výběru ředitelů, resp. statutárních zástupců těchto organizací. Součástí této revize se stane také popis ekonomických, personálních, infrastrukturních a administrativních podmínek, za nichž lze vizi a statut excellence realizovat.“¹⁸ Tímto úryvkem z Kulturní politiky dává Praha najevo, že požaduje po svých pracovnících a primárně po vedoucích funkcích PO vysokou uměleckou kvalifikaci a schopnost obstát v konkurenci zahraničních, primárně evropských divadelních domů (což je také součástí vytyčených cílů Kulturní politiky HMP pro období 2017-2021). Zároveň požaduje po vedoucích pracovnících svých PO, aby vytvořili vizi divadla (předkládaná koncepce při VŘ). Tato koncepce by však měla vycházet z detailnějších strategických cílů pro kulturní instituce vytyčených městem.

Krátká charakteristika postavení jednotlivých divadel v Praze je nastíněna v publikaci *Kultura a umění v Praze*, kterou vydalo hl. město Praha v roce 2020. Jedná se o publikaci, kterou Praha vytvořila jako přehled významných kulturních aktivit v Praze, s důrazem na ty, které jsou zřizované nebo podporované Prahou¹⁹. Dále uvedené „popisy“ jednotlivých divadel byly uvedené

¹⁸ Kulturní politika hl. města Prahy 2017-2021

¹⁹ Jedná se spíše o informační publikaci o kulturní činnosti ve městě.

v poznámkách pod čarou. Je ovšem zajímavé, že už jen z toho můžeme vyvodit, jak Praha vnímá jednotlivá divadla. Otázkou zůstává, zda jsou tyto charakteristiky platné.

1. *Studio Ypsilon – autorské divadlo*
2. *Divadlo v Dlouhé – divadlo pro děti a mládež, pro náročnějšího dospělého diváka*
3. *Divadlo pod Palmovkou – divadlo pro střední vrstvy obyvatel s výraznou zájezdovou činností*
4. *Divadlo Na zábradlí – divadlo českých a světových premiér*
5. *Městská divadla pražská – divadlo s dramaturgicky rozdílnými scénami*
6. *Švandovo divadlo na Smíchově – kulturní centrum živých umění s významným podílem spolupořadatelství*
7. *Divadlo Spejbla a Hurvínka – autorské loutkové divadlo*
8. *Divadlo Minor – divadlo pro děti a rodiny*
9. *Divadlo na Vinohradech – divadlo pro střední vrstvy obyvatel*
10. *Hudební divadlo v Karlíně – divadlo klasické operety a muzikálu²⁰*

Zajímavé pojetí poslání jednotlivých divadel, které jsou PO města, jsou ukotveny v *Návrhu systémové optimalizace pražské divadelní sítě*. Autoři základně definovali umělecký přístup a tvorbu jednotlivých divadel. Definují jednotlivá poslání divadla z historického hlediska či z perspektivy současného uměleckého vývoje. Např. poslání Hudebního divadla v Karlíně: „*HDK by se mělo v budoucnu stát reprezentativním muzikálovým (hudebním) divadlem, které bude schopné produkovat výjimečné projekty klasického muzikálu i původní novinky a které bude tvořit přirozené centrum muzikálového divadla ve středoevropském kontextu, kultivovat tento žánr a výrazně reprezentovat HMP.*“^{21,22} Jednotlivá

²⁰ Opatrná, Kateřina a Svobodová Grossová, Lenka. *Kultura a umění v Praze*. Praha: Hlavní město Praha – Odbor kultury a cestovního ruchu Magistrátu hl. m. Prahy, 2020. ISBN 978-80-7647-038-5. s. 25.

²¹ ČERNÝ, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (návrhový dokument)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013. s. 16

²² Následně je také v dokumentu zmíněno, že současná situace HDK tomuto stavu neodpovídá, a proto je třeba vyhlásit výběrové řízení na ředitele HDK.

poslání tedy více detailně specifikují jednu z možných vizí pražských PO, na které už je možné navázat s tvorbou umělecké koncepce.

Kde vzniká návrh či koncept poslání divadla? Vytváří jej vedoucí pracovník (tedy ředitel/ka v návaznosti na svou předkládanou koncepci, další spolupracovníky a umělecký repertoár) nebo jej může Praha spoluvytvářet v závislosti na potřebách veřejné kultury ve městě či v návaznosti na historii divadla?

V neposlední řadě poslání a vize divadla má dopad na strategii manažerského přístupu. To vše se nakonec odráží v osobě jeho vedoucího pracovníka. V současné době vytváří poslání a vizi divadla spíše vedoucí pracovníci (umělečtí a ekonomičtí), kteří předkládají koncepci divadla k výběrovému řízení. HMP pouze nastiňuje jedno z možných zaměření divadla a ve velké míře se jedná o popisy jednotlivých scén, pod které se vejde nepřeborné množství uměleckých činností.

3. TRANSFORMACE PRAŽSKÉ DIVADELNÍ SÍTĚ

Považuji za nutné se alespoň obrysově seznámit s možnostmi transformace pražských příspěvkových organizací, která byla zvažována, jak HMP, tak samotnými kulturními institucemi. Na problematiku transformace navazuje současný stav některých divadel PO Prahy. Např.: podobná východiska spatřuji u Divadla Spejbla a Hurvínka, Studia Ypsilon a transformovaného Divadla Semafor.

V roce 2001 zahájilo hlavní město Praha transformaci pražské divadelní sítě na základě analýzy, kterou provedl Divadelní ústav. Tři pražská divadla se transformovala cestou zrušení příspěvkové organizace a založením nového právního subjektu. Hlavní důvody a detailní průběh transformace jsou popsány ve *Zprávě o postupu transformace divadel zřizovaných hlavním městem Prahou*²³.

Činoherní klub a Divadlo Archa se transformovaly na obecně prospěšné společnosti. HMP se u obou institucí stalo jedním ze zakladatelů.

V případě Divadla Semafor nastala odlišná situace. Divadlo Semafor bylo vždy autorské divadlo, které stojí na osobnosti Jiřího Suchého a jeho autorských počinech. Byla tedy založena společnost s ručením omezeným, jejímž jednatelem a společníkem byl Jiří Suchý.

V roce 2013 vydal Institut umění – Divadelní ústav návrhový dokument k systémové optimalizaci pražské divadelní sítě, která byla vytvořena na základě zadání HMP. „*Hlavním výstupem celého materiálu má být jasné doporučení, jak*

²³ Zpráva o postupu transformace divadel zřizovaných hlavním městem Prahou. *Odbor kultury a cestovního ruchu* [online]. [Cit. 24.2.2021] Dostupné z:

https://kultura.praha.eu/jnp/cz/prispevkove_organizace/transformace_prispevkovych_organizaci_hmp/transformace_prispevkovych_organizaci_hmp-zprava_o_postupu_transformace_divadel.xhtml

má hlavní město v budoucnu postupovat v případě správy a provozu svých deseti zřizovaných divadel.“²⁴

Za největší nevýhody PO považuje fakt, že právní subjektivita příspěvkové organizace je v oblasti hospodaření s majetkem, v oblasti mzdové a daňové, ale i v oblasti správy a řízení nastavena diskriminačním způsobem vůči soukromému sektoru na straně jedné, ale i vůči neziskovému sektoru na straně druhé. To vyvažuje pouze pravidelné financování ze strany města.

Autoři tohoto návrhového dokumentu tvrdí, že eliminace PO znamená usilovat o autonomii a suverenitu uměleckých institucí a zároveň o jejich větší zodpovědnost.²⁵

Z Návrhu systémové optimalizace pražské divadelní sítě vychází jeho oponentura²⁶, která byla taktéž zadaná HMP. „Je třeba před zahájením „optimalizačního“ procesu transformovat vztah HMP jako zřizovatele a zakladatele veřejných divadelních institucí a vice versa (včetně možných různých právních subjektivit). Jde především o ustavení odborného orgánu (Divadelní rady), který by celý proces optimalizace divadelní sítě nastavil, definoval a řídil. Přebíral by funkci kompetentního garanta naplňování cílů institucí vůči zřizovateli a zakladateli.“²⁷

Druhá transformační vlna, která se měla týkat pěti scén: Švandova divadla na Smíchově, Divadla pod Palmovkou, Divadla Na zábradlí, Studia Ypsilon a Divadla v Dlouhé, byla v polovině září 2011 zastavena. „I přes její zastavení

²⁴ Černý, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (návrhový dokument)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013. s. 4.

²⁵ Černý, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (návrhový dokument)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013. s. 6.

²⁶ Kolektiv autorů oponentury: Blanka Chládková, Eva Kejkrtová Měřičková, Rudolf Leška, Bohumil Nekolný, Zdeněk Pánek, Doubravka Svobodová, František Vyskočil

²⁷ Kolektiv autorů. *Oponentura Návrhu systémové optimalizace pražské divadelní sítě*. Praha: Divadelní fakulta Akademie múzických umění, 2014.

budou výběrová řízení na ředitele vyhlášena, a to u všech deseti scén, jejichž zřizovatelem je hlavní město,‘ uvedl radní Kaucký. Podle něho se tak otevírá prostor pro vznik transparentního systému pravidelných výběrových řízení a tím obměnu souboru včetně uměleckých šéfů. ‚S tímto postupem byli ředitelé seznámeni a souhlasili s ním,‘ dodal radní.²⁸ Výběrové řízení však nebylo nikdy vyhlášeno u všech deseti divadel, jak avizoval radní Kaucký, zároveň ke zmiňovanému plánu transformace se Praha nevrátila.

3.1. BUDE POKRAČOVAT TRANSFORMACE PRAŽSKÉ DIVADELNÍ SÍTĚ?

Od zveřejnění *Návrhu systémové optimalizace pražské divadelní sítě* a její oponentury uplynulo více jak sedm let. Ani jedno z divadel se k transformaci nedostalo. V řadě vyhlášení výběrových řízení bylo zmiňováno, že nový ředitel/ka musí počítat s možnou transformací (jako tomu bylo při VŘ v roce 2005 u MDP) či předložit koncepci divadla nehlédě na jeho budoucí právní formu (DNz a DpP v roce 2012).

V obou předložených materiálech je zmiňován zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře, který by byl východiskem pro řadu problematických pasáží v otázkách transformace. Návrh nové koncepce Státní kulturní politiky na leta 2021-2025+ však tento koncept nepodporuje.

„Nová koncepce státní kulturní politiky zavrhuje léta hýčkanou představu takzvané veřejnoprávní instituce v kultuře. Ta měla zčásti nahradit provozně těžkopádnou formu příspěvkové organizace, jakými jsou Národní divadlo, Česká filharmonie či Národní galerie, a vyřešit také jejich vícezdrojové financování.

²⁸ Rada hlavního města Prahy vyhláší výběrová řízení na ředitele dvou divadel. In: *Praha.eu* [online]. 11.10.2011 [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/rada_hlavniho_mesta_prahy_vyhlasuje.html.

Návrh však označuje koncept veřejnoprávní instituce v kultuře za "problematický". Zahraniční zkušenosti prý ukazují, že může například omezovat "spravedlivé odměňování zaměstnanců na úkor vedení institucí".

Tuto výhradu proti transformaci příspěvkových organizací pravidelně vznášeli kulturní odboráři, kteří se báli, že by se odměňování přestalo řídit striktně tabulkovými platy. Naopak po možnosti ocenit výjimečné umělce dle jejich významu pro instituci volali jejich šéfové.²⁹

*„Je nutné najít model, který posílí jejich nezávislost při zachování kontroly nad jejich hospodařením. Jednou z možností je vytvoření garančních rad, které by zodpovídaly za výběr vedení těchto organizací, určovaly směr jejich rozvoje a vykonávaly rovněž kontrolní činnost. MK se však nemůže zcela vzdát kontroly zřizovatelských funkcí, ať v oblasti majetkoprávní, pracovněprávní či finanční, včetně oblasti veřejných zakázek. Přitom platí, že princip transparentnosti bude zásadní pro celý proces i výsledný chod příspěvkových organizací.“³⁰ Tento odstavec se týká primárně příspěvkových organizací, které jsou zřizovány státem, jako je např. Národní divadlo. Doporučuje však zřízení kontrolního orgánu, stejně jako *Oponentura Návrhu systémové optimalizace pražské divadelní sítě*.*

V současné situaci je stále spousta politiků, ale i odborníků, kteří volají po transformaci pražských PO. Zda bude transformace pokračovat je otázkou primárně pro politické vedení města. Jedním z hlavních důvodů transformace byla možnost vícezdrojového financování a rovnému přístupu ke grantům HMP. V první transformační vlně (Činoherní klub, Divadlo Archa, Divadlo Semafor) se

²⁹ Reslová, Marie. Komentář: Reformy v kultuře hned tak nebudou, naznačuje Zaorálkova koncepce. In: *Aktuálně.cz* [online]. 19.4.2021 [cit.23.4.2021].

Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/kultura/komentar-reformy-hned-tak-nebudou-zaoralek-kulturni-politika/r~432eef14a0f211eb9f15ac1f6b220ee8/?fbclid=IwAR1V7dnxmf2Vmnf9y1VguFti5Wtjxw14xWFSHG4Df_QiyH_ds_jB2RH8aI4.

³⁰ Statní kulturní politika 2021-2025+ (Pracovní verze k 9.3.2021) Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/statni-kulturni-politika-20212025-13117.pdf

ukázalo, že ne ve všech ohledech byla transformace šťastným řešením. V případě neexistence právní formy, kde by mohla Praha dohlížet na kulturní dědictví divadel a možnosti jejich zachování a další rozvíjení a zároveň umožnit subjektům vícezdrojové financování apod. je možné začít o transformaci opět uvažovat. V případě transformace všech divadel PO by Praha ztratila kontrolu nad „veřejným divadlem“, nad jehož otázkami by musela následně debatovat grantová komise. Hypoteticky by mohlo nakonec dojít i k zániku těchto scén, k jejich umělecké stagnaci apod. Nakonec to má velký vliv také na téma této práce, což je především pozice ředitele/ky. V transformovaných divadlech Praha nemá vliv na jejich výměnu, evaluaci apod. Např. ředitel Činoherního klubu Vladimír Procházka, který byl vybrán ve VŘ na tento post v roce 1999 je na pozici ředitele dodnes.

Zcela odlišným, avšak zajímavým modelem transformace nebo spíše restrukturalizace se může stát např. Rakousko nebo Německo, kde se divadla postupně transformovala a začaly vznikat např. kulturní holdingy. V Rakousku jsou všechna větší divadla právně samostatná (společnost s ručením omezeným a nadace), přičemž téměř všechna tato divadla změnila v posledních letech svou právní formu. Z šesti největších divadelních organizací v Rakousku jsou tři organizovány jako holding. Např. Spojené scény vídeňské (Ronacher, Raimund-Theater a Divadlo na Vídeňce) byly nejprve samostatné provozy a následně spojeny dohromady. U dvou divadel (Zemské divadlo v Linci a Tyrolské zemské divadlo v Innsbrucku) byly spojeny samostatné orchestry s divadly. Řídící struktury na nejvyšších úrovních (u holdingu zastřešující organizace) jsou formovány spíše na komerční a ekonomické bázi než na umělecké.³¹

³¹ Kulturní holding. In: *Brno.cz.* [online]. [cit. 20.5.2021]. Dostupné z: https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/kulturni_holding/Prezentace_pro_Brno_CZ_26072015.pdf

4. VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ NA POZICI ŘEDITELE/KY PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

„V celé praxi příspěvkové organizace (od založení přes správu a řízení přes kontrolní mechanismy) je oslaben prvek odborného (z hlediska divadla) kompetentního řízení. Projevuje se to v aktech jmenování ředitelů, při vyhodnocování činností i faktem neexistence správních rad či odborných grémií.“³²

V roce 2011 proběhlo výběrové řízení na nového pronajímatele Divadla Komédie. Do výběrového řízení na provoz tohoto divadla se hlásilo několik nezávislých spolků. Ti, jež se dostali do užšího výběru, mezi nimiž byl např. režisér Štěpán Pácl s Divadelní společností Masopust, režisér Daniel Špinar s Ilonou Smejkalovou nebo Jiří Havelka společně s dalšími režiséry pod záštitou občanského sdružení s názvem Young Talents, sepsali *Prohlášení k průběhu a výsledku výběrového řízení na pronájemce Divadla Komédie*³³, ve kterém se vyjadřují k průběhu výběrového řízení, a to jak tvrdí také kvůli tomu, že jim záleží i na budoucnosti příspěvkových organizací, na které bylo v té době také vypsáno VŘ (Divadlo na Vinohradech, Švandovo divadlo).

Vyjádřili se tehdy nejen k průběhu VŘ na Divadlo Komédie, kde kritizovali zejména zrychlený časový harmonogram, který ovšem v podstatě odpovídá, časovým harmonogramům dále zkoumaných VŘ. Zmiňovali také nekonkrétnost a nejednoznačnost podmínek, které byly uvedeny ve vyhlášení VŘ.

U podmínek vyhlášení VŘ na Švandovo divadlo v roce 2011 vyzdvihovali zejména požadavek na pětiletou zkušenost na vedoucí pozici. „*Tato podmínka je*

³² Černý, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (návrhový dokument)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013. s. 5.

³³ Prohlášení k průběhu a výsledku výběrového řízení na pronájemce Divadla Komédie. In: I-Divadlo.cz [on-line]. 14.11.2011. [cit. 8.5.2021] Dostupné z:

<https://www.i-divadlo.cz/zpravy/prohlaseni-k-prubehu-a-vysledku-vyberoveho-rizeni-na-pronajemce-divadla-komedie/prispevek>

ovšem značně omezující a v podstatě z výběrového řízení vyřazuje všechny praktikující umělce (režiséry, dramaturgy, herce), kteří se – byť mají za sebou prokazatelné umělecké úspěchy či dlouhodobou divadelní praxí – nemohou vykázat předchozím působením v jakékoliv vedoucí funkci.“

V následujících podkapitolách se budu věnovat každé části výběrového řízení zvlášť. Také s příklady či komentářem k daným nesrovnalostem, které vyjmenovali i výše zmínění autoři prohlášení.

4.1. LEGISLATIVA VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ A ZÁKONÍK PRÁCE

Výběrová řízení na pozici ředitele příspěvkové organizace města jsou začleněna do Usnesení Rady HMP č. 2364 z roku 2013³⁴ a následně upravena Usnesením Rady HMP č. 1975 z roku 2015³⁵ a Usnesením Rady HMP č. 420 z roku 2016³⁶.

Zákon problematiku vyhlašování výběrových řízení na místa ředitelů příspěvkových organizací konkrétně upravuje pouze pro školy a školská zařízení, a to v zákoně č. 561/2004 Sb., a ve znění pozdějších předpisů ve vyhlášce č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích.

V současné situaci jsou ředitelé divadel jmenováni do své funkce usnesením Rady HMP (usnesení je přijato na základě návrhu komise, která měla za úkol vybrat ředitele, Rada se však nemusí striktně tímto doporučením řídit), na jehož základě je vystaven jmenovací dekret.

Současní ředitelé příspěvkových organizací v oblasti kultury jsou v souladu se Zákoníkem práce³⁷ a v souladu s Pravidly pro výběrová řízení na vedoucí funkce

³⁴ Usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3.12.2013

³⁵ Usnesení Rady HMP č. 1975 ze dne 25.8.2015

³⁶ Usnesení Rady HMP č. 420 ze dne 26.2.2016

³⁷ Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou³⁸ jmenování do svých funkcí na dobu neurčitou s tím, že mohou být odvoláni v souladu s §73 odst. 1 zákoníku práce.

4.2. VYHLÁŠENÍ

Výběrové řízení se vyhlašuje na místo ředitele PO, které není obsazeno, případně se ví, že dané místo bude neobsazené (např. z důvodu rezignace současného ředitele PO). Výběrové řízení může být vyhlášeno i na místo již obsazené, a to v rámci periodicky se opakujících výběrových řízení, které by měly být v současné době v šestiletých cyklech, a to na základě usnesení Rady MHMP z roku 2015³⁹. Zároveň má Rada HMP také možnost současného ředitele odvolat a na jeho místo vypsát výběrové řízení.

Výběrové řízení je vyhlášeno usnesením Rady hl. města Prahy, která schvaluje návrhový text oznámení. Musí obsahovat zejména název funkce, název organizace, ve které je funkce vykonávána, kvalifikační předpoklady žadatele o funkci, název a adresa zřizovatele, kterému je žádost předkládána a dále náležitosti přihlášky a termín jejího podání.

Doba, která má uplynout od vyhlášení VŘ do uzavření všech přihlášek je nejasná a v žádném dohledném usnesení není stanovena. Např. v roce 2011 bylo vyhlášeno výběrové řízení na ředitele Divadla na Vinohradech a Švandova divadla na Smíchově. ČTK tuto skutečnost oznámila 11. října 2011, zpráva obsahovala také datum uzavření přihlášek, jejichž součástí měla být také koncepce. Termín pro jejich podání byl 11. listopadu 2011, tedy pouze jeden

³⁸ Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou“ (Usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3.12.2013)

³⁹ Usnesení Rady HMP č. 1975 ze dne 25.8.2015

měsíc. Výsledky výběrového řízení byly známy v únoru 2012. Nástup nového ředitele do funkce byl stanoven na 1. září 2012.

„Za měsíc se umělecký koncept pokrytý závaznými přísliby spolupráce režisérů a ekonomickými čísly pro tak velké scény jednoduše připravit nedá. I kdyby geniální manažer a umělec v jednom okamžité přerušil veškerou práci a věnoval se pouze seznámení se stávajícím stavem a budoucí koncepcí – což je krajně nepravděpodobné – je prakticky nemožné, aby jím vybraní spolupracovníci měli od září příštího roku volné termíny. Špičkoví režiséři, a takové by si jistě měl Magistrát pro své nejlépe dotované činoherní domy přát, totiž plánují práci nejméně dva roky dopředu. Jinými slovy: jakákoliv „změna“ na postu ředitele ve vypsáném termínu povede pouze k provizoriu a kompromisům.“⁴⁰ Takto komentuje vypsání výběrového řízení Marie Reslová.

Stejně tak tomu bylo u vyhlášení konkurzu na obsazení vedoucí pozice v Městských divadlech pražských. Oznámení o vyhlášení výběrového řízení bylo přílohou usnesení Rady HMP č. 1216 ze dne 30. 5. 2017. Datum odevzdání přihlášky se všemi náležitostmi bylo 29.6.2017.

18. prosince 2012 bylo vyhlášeno výběrové řízení na ředitele/ku DNz a DpP. Termín odevzdání přihlášky byl 14. února 2013, tedy dva měsíce. Z dohledatelných usnesení o vyhlášení VŘ je možné zjistit, že většinou doba na přípravu jednotlivých uchazečů, a především na vytvoření koncepce, se kterou se budou do VŘ hlásit je jeden až dva měsíce.⁴¹

Vítězné koncepce na jednotlivá divadla byla opravdu vytvořena v takto šibeničných termínech. Nicméně je nepopíratelné, že tento termín může odradit nejednoho uchazeče.

⁴⁰ Reslová, Marie. O co radním jde? aneb Otázek je mnoho. In: *Divadelní noviny* [online]. 17.11.2011 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/o-co-radnim-jde-aneb-otazek-je-mnoho>.

⁴¹ V některých případech, je odborná veřejnost obeznámena s tím, že se v následující době bude konat VŘ, či je možné tuto dobu odhadnout dle periodického opakování VŘ.

4.3. KOMISE

Komise je zřízena společně s vyhlášením výběrového řízení, a to Radou hl. města Prahy na dobu určitou (dobu určí Rada při jejím zřízení). Rada jmenuje její členy, tedy předsedu, členy komise a tajemníka. Současně může jmenovat také náhradníky za členy komise.

Dle MHMP⁴² potenciální členy komise oslovuje příslušný radní nebo ředitel odboru a vždy je kladen důraz, aby komisi tvořil vyšší podíl externích odborníků. Zároveň je třeba zajistit také zastoupení volených orgánů.

Počet členů komise je vždy lichý. Členové komise jsou vybíráni z řad politického zastoupení a odborníků na danou problematiku. Členové komise nesmí být podjatí, to stvrzují také v čestném prohlášení při prvním jednání komise.

Další kroky komise v průběhu výběrového řízení jsou přesně popsány v Pravidlech pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hl. městem Prahou.⁴³

⁴² Korespondence s Ing. Michaelou Trmalovou, Odbor kultury a cestovního ruchu, Oddělení ekonomické a právní MHMP

⁴³ Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 420 ze dne 26.2.2016. Příloha č. 1 k důvodové zprávě: Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hl. městem Prahou

4.4. PODMÍNKY PRO UCHAZEČE

Příhláška každého uchazeče o post ředitele pražské PO musí obsahovat základní informace o uchazeči, jako je jméno a příjmení, datum narození a trvalý pobyt. Dále musí být připojen výpis z evidence Rejstříku trestů, a to ne starší než 3 měsíce, životopis obsahující údaje o dosavadních zaměstnáních a odborných znalostech a ověřenou kopii o nejvyšším dosaženém vzdělání.

Základní podmínky pro osobu, jenž by měla vést příspěvkovou organizaci jsou ve většině případů podobné (praxe, bezúhonnost, české občanství atp.). Vzhledem k tomu, že se z velké části jedná o činoherní divadla, je stanoveno, že ředitel by měl být občanem ČR či cizí státní příslušník, který hovoří česky. Což nebývá podmínkou k vedení např. pro ředitele Národní galerie, jež bylo vyhlášeno v roce 2020.⁴⁴

Uchazeč musí doložit také vysokoškolský diplom. Ve většině případů je stanoveno jako nejnižší možné vzdělání magisterský titul – tato podmínka ovšem není součástí pravidel a objevuje se dále jako požadavek ve vyhlášení VŘ. Tato podmínka byla jiná při výběrovém řízení v roce 2005 u Městských divadel pražských. V původním usnesení o výběrovém řízení stálo, že jedna z podmínek pro uchazeče je dosažení magisterského titulu. Během doby, ve které bylo možno se do výběrového řízení přihlásit byla tato podmínka změněna na titul bakalářský⁴⁵. Nakonec byl do funkce obsazen právě uchazeč, jenž měl bakalářský titul, a to Bc. Ondřej Zajíc.⁴⁶

⁴⁴ Následně jej vyhrála také Polka A. Knast. Národní galerie je PO zřizovaná státem.

⁴⁵ Nutno podotknout, že v té době ještě neexistovala pravidla, která by jasně definovala jednotlivé požadavky pro všechna výběrová řízení. Tato pravidla vzešla v platnost až na konci roku 2013 po proběhnutí dvou VŘ pražská divadla (DnZ, DPP), a to zde: Usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3.12.2013.

⁴⁶ Toto výběrové řízení je dále popsáno v podkapitole 5.1.

4.5. KONCEPCE

Koncepce, která je předkládána do výběrového řízení je do značné míry dramaturgická záležitost. Uchazeč by měl nastínit nejen směřování divadla, ale také navrhnout dramaturgický plán. To vše ve spojení s uměleckým šéfem, dramaturgem, potažmo herci, kteří mu přislíbili spolupráci v případě, že se stane ředitelem.

Nutno podotknout, že v usnesení, které usměřňuje pravidla VŘ není nikde výslovně napsáno, že by koncepce byla nutnou součástí přihlášky do VŘ. To dokazuje citace: *„V případě, že oznámení o vyhlášení výběrového řízení obsahuje i povinnost přiložit k přihlášce do výběrového řízení projekt či koncepci rozvoje příspěvkové organizace, musí být součástí předkládané koncepce či projektu také písemný souhlas uchazeče s jejich zveřejněním. Projekt či koncepce nejvhodnějšího uchazeče budou zveřejněny.“*⁴⁷

Touto citací z usnesení č. 420 ze dne 26.2.2016 se dostáváme k problému se zveřejňováním výsledných koncepcí. Na konci roku 2011 bylo vyhlášeno VŘ na pozici ředitele Divadla na Vinohradech. Jako nejvhodnější koncepce byla označena ta od Tomáše Töpfera. T. Töpfer však tehdy jako jediný z uchazečů nedal svolení k jejímu zveřejnění.

Umělecká koncepce Tomáše Töpfera, do dnešního dne není veřejná. Důvod, proč není dostupná, je jednoduchý. V roce 2012 nedal souhlas k jejímu zveřejnění.

K podobným situacím by již nadále nemělo docházet, neb bylo vydáno usnesení Rady HMP č. 1975 z roku 2015, které ukládá přiložit souhlas se zveřejněním koncepce.⁴⁸ V důvodové zprávě k tomuto usnesení je popsáno, že se jedná o

⁴⁷ Čl. I odstavec 8, Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou.

⁴⁸ Usnesení Rady HMP č. 1975 ze dne 25.8.2015 – toto usnesení upravuje pravidla (úpravy se týkají periodicity výběrových řízení, tedy jednou za 6 let a zveřejňováním vítězných

divadlo, jenž je dotováno z veřejných peněz, tedy by mělo být možné z postu široké veřejnosti kontrolovat její naplňování. Vítězná koncepce tedy musí být zveřejněna.

Koncepce souvisí s posláním divadla a jeho postavením v divadelní síti Prahy. U některých výběrových řízení bylo částečně formulováno, pro jaké divadlo by měla být koncepce tvořena, či jaké divadlo by Praha požadovala.

Např. při výběrových řízeních v roce 2013 měli uchazeči předložit koncepci pro Divadlo Na zábradlí, jenž bylo definováno coby divadlo *„významné pražské adresy autorského divadla, vyhovujícím dispozicím divadelního prostoru. Předpokladem je, že koncepce se bude vyznačovat vyhraněným uměleckým názorem, korespondujícím se současnými tendencemi českého i světového divadla a dramatu a opřeným o výraznou tvůrčí individualitu.“*⁴⁹

Detailněji byl formulován i požadavek na koncepci pro Divadlo pod Palmovkou: *„Uchazeč předloží koncepční řešení, které respektuje právně-ekonomický rámec příspěvkové organizace a které je realizovatelné s ohledem na stávající stav pracovněprávních závazků tohoto divadla. (...) Divadlo pod Palmovkou je považováno za kulturní prostor v širším slova smyslu, jenž by měl kromě funkcí uměleckých plnit i funkce komunitní. Při zpracování koncepce musí uchazeč vzít v úvahu fakt, že během jeho funkčního působení může hlavní město Praha vznést požadavek na změnu právnícké osoby a změnu systému financování tohoto divadla.“*⁵⁰ U obou těchto výzev vidíme náznak toho, jaké by měla mít tato instituce poslání a jaké splňuje postavení v kulturní infrastruktuře města, popř. městské části.

uměleckých koncepcí) pro výběr ředitelů příspěvkových organizací, jenž je popsáno v „Pravidlech pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou“ (tedy usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3.12.2013)

⁴⁹ Usnesení Rady HMP číslo 2257 ze dne 18.12.2012, Příloha č.1 Oznámení o vyhlášení výběrového řízení

⁵⁰ Rada hlavního města Prahy. Oznámení o vyhlášení výběrového řízení na funkci ředitele/ky příspěvkové organizace hlavního města Prahy Divadlo pod Palmovkou.

Zatímco u Švandova divadla na Smíchově v roce 2019 byla napsána prostá věta „Uchazeč předloží koncepci rozvoje příspěvkové organizace Švandovo divadlo na Smíchově 2020-2025.”⁵¹ Kladla jsem si otázku, zda by se vítězná koncepce mohla týkat např. tance, nebo možnosti přetvořit Švandovo divadlo na loutkové, či dát prostor jiným nově vznikajícím formám divadla. Pokud by byla kvalitní a realizovatelná, měla by dostat šanci adekvátně soupeřit s koncepcí, která využívá Švandovo divadlo jako činoherní.

4.6. PŘÍKLADY ZE ZAHRANIČÍ, VŘ NA POST ŘEDITELE/KY DIVADLA V KOMPETENCI JINÝCH SPRAVUJÍCH ORGÁNŮ NEŽ JE MHMP

Výběrové řízení na pozici ředitele/ky divadla v Belgii se odehrává většinou jako otevřené (tedy umožňuje přihlásit se rozličným kandidátům) a má dvě kola. Uchazeči o pozici ředitele jsou seznámeni s vizí divadla, jeho zařazením v divadelní síti a očekávanou náplní práce. Součástí podmínek VŘ je odevzdání motivačního dopisu a obrysové koncepce, která musí počítat s organizačním schématem divadla a jeho a jeho fungováním. Koncepce se předkládá s velkým předstihem.

Př. (Centre Scénique de la Fédération Wallonie-Bruxelles, le Théâtre Varia): Odevzdání všech potřebných materiálů je v srpnu 2020, ovšem plánovaná koncepce má být na leta 2023-2027. V listopadu 2020 jsou vybrány nejrelevantnější koncepce. Těmto uchazečům je nabídnuto seznámení se se zaměstnanci, s provozem, účetnictvím, na tomto základě by měla být vypracována ještě jedna detailnější koncepce, která zahrnuje také rozpočet a jiné aspekty manažerského typu – uzávěrka tohoto kola je v únoru 2021. Předpokládané ukončení výběrového řízení je v dubnu 2021. Ředitel se uchází o pětiletý mandát, který může být následně prodloužen po vzájemné dohodě. V komisi se nachází jak členové divadla, tak členové představenstva a

⁵¹ Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 671 ze dne 15. 4. 2019

externisti.⁵² Základní systém je tedy velmi podobný jako u nás, nicméně změny ve vedení se plánují několik let dopředu a klade se velký důraz na předkládanou koncepci, seznámení se všemi náležitostmi divadla a soulad koncepce s kulturní politikou. Rozdíl je také v tom, že ředitelé jsou jmenováni na dobu určitou.

Ve Francii jsou výběrová řízení různého typu (otevřená VŘ, ale také vyzvaná na základě doporučení komise). Většinou se však jedná o mandát na dobu určitou, a to je pět let. Je běžné, že nový ředitel s sebou do divadla přivádí celý umělecký soubor, který po vypršení mandátu odchází společně se svým vedením do jiného divadla.⁵³

Výběrové řízení na pozici ředitele/ky divadel v Německu je do značné míry odlišné. Ředitelem divadla bývá převážně umělec, který spolupracuje na dramaturgickém plánu. Ovšem stále více se v Německu přiklání k modelu, kde umělecký a ekonomický ředitel spravují divadlo společně a jsou na stejné úrovni v hierarchii vedení (Mannheim, Lübeck, Essen).

Jmenování uměleckého ředitele probíhá většinou na základě oslovení několika kandidátů, ze kterého se nakonec dle koncepce vybere finální uchazeč. Komise je většinou sestavena bez účasti umělců z daného souboru. Umělečtí ředitelé s sebou většinou přinášejí nejen uměleckou koncepci, ale také např. část svého hereckého souboru z minulého působiště.

Německo nemá jasně vymezeno, kde přesně je „divadelní centrum“. Takto bychom mohli nazvat Prahu v České republice. Dalo by se říci, že umělečtí ředitelé v Německu „migrují“ a svou kariéru stráví ve vícero divadlech, na obdobných pozicích.

⁵² Popsané VŘ – Centre Scénique de la Fédération Wallonie-Bruxelles, le Théâtre Varia, Appele à project. In: Théâtre Varia [online]. [cit. 21.5.2021]. Dostupné z: <https://varia.be/appele-a-projet-pour-la-direction-generale-et-artistique/>

⁵³ Ministère de la culture (France) Dostupné z: <https://www.culture.gouv.fr>

Po vzoru, který je standardně používán u divadel v západní Evropě se konalo výběrové řízení na post ředitele Jihočeského divadla. Rada města České Budějovice na svém zasedání konaném dne 15. 1. 2014 vzala na vědomí rezignaci tehdejšího ředitele Jihočeského divadla, p. o. ke dni 31. 10. 2014 a současně schválila vyhlášení výběrového řízení na nového ředitele/ku.

Na základě návrhu schváleného radou byla primátorem statutárního města České Budějovice jmenována odborná komise⁵⁴, která vytipovala širší okruh kandidátů. S přihlédnutím ke znalosti jejich profesní kariéry, vzdělání a dalšího zaměření byl ustanoven širší výběr kandidátů⁵⁵. Komise byla pověřena rozhovory s jednotlivými navrhovanými kandidáty, měla zhodnotit jejich zájem o přihlášení se do VŘ. Po seznámení se s výsledky jednotlivých rozhovorů byli do VŘ osloveni MgA. Lukáš Průdek a Ing. Jana Dvořáková.

Dne 11.3.2014 se konalo jednání komise pro výběr ředitele Jihočeského divadla složené z odborné části a ze zástupců statutárního města České Budějovice. Členem výběrové komise s poradním hlasem byl také tehdejší ředitel Jihočeského divadla Jiří Šesták.

Uchazeči před pohovorem doložili požadované kvalifikační předpoklady a strategický koncept dalšího fungování divadla. V hlasování komise obdrželi oba kandidáti stejný počet hlasů. O konečném výsledku výběrového řízení rozhodovala rada města dne 12. 3. 2014 a usnesením č. 384/2014 jmenovala ke dni 1. 11. 2014 ředitelem příspěvkové organizace Jihočeské divadlo MgA. Lukáše Průdka. Ve svém rozhodování vzala na vědomí také zprávu o průběhu výběrového řízení.⁵⁶

⁵⁴ Složení komise: doc. MgA. Jan Burian (ředitel Národního divadla v Praze), PhDr. Josef Herman, CSc. (divadelní teoretik a kritik), MgA. Stanislav Moša (ředitel Městského divadla v Brně a předseda Asociace profesionálních divadel ČR), Mgr. Zdeněk Prokeš (ředitel Laterny Magiky), prof. JUDr. Jiří Srstka (ředitel DILIA), Mgr. MgA. Doubravka Svobodová (děkanka divadelní fakulty AMU) a prof. Jaroslav Vostrý.

⁵⁵ J. Dvořáková, L. Průdek, J. Hora, P. Prokop, T. Froyda, P. Michálek, I. Krejčí a Š. Kubišta

⁵⁶ Usnesení č. 384/2014 Rady města České Budějovice

4.7. JINÁ VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ – SROVNÁNÍ S ARCHITEKTONICKOU SOUTĚŽÍ

Jak se liší výběrové řízení na vedoucí pozici v kulturní organizaci a soutěží na výstavbu nového kulturního střediska či jeho rekonstrukci? V této kapitole se pokusím na příkladu architektonické soutěže⁵⁷ osvětlit rozdílnosti a zároveň také spojitosti s výběrovým řízením na pozici ředitele/ky divadla. Tyto dvě soutěže srovnávám proto, že v nich spatřuji jisté podobnosti a zároveň ze strany architektonické soutěže daleko větší propracovanost a aspekty, které detailně seznamují uchazeče o zakázku se současným stavem budovy, ale také s vizemi, posláním či požadavky pro stavbu novou.

Srovnávám zde investora stavební zakázky se zřizovatelem příspěvkové organizace, dále potom hlavního projektanta/architekta s ředitelem PO.

K realizaci stavby potřebuje investor nejdříve ze všeho projekt a s ním zároveň také projektanta/architekta, který projekt povede od jeho příprav až k samotné finální stavbě.⁵⁸ Není zde vhodné vypisovat výběrová řízení, v nichž nejsou jasně specifikovány požadavky na konečnou stavbu. Co se týče investora, zárukou získání dobrého projektu není seznam předchozích realizací uchazeče či jeho životopis (i když se tyto náležitosti k projektu přikládají), ale konkrétní dispoziční, funkční a konstrukční řešení stavby.⁵⁹

V případě architektonických soutěží se touto problematikou dopodrobna zabývají vybraná ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a Soutěžní řád České komory architektů.

⁵⁷ Ve většině zemí je architektonická soutěž uznávaným modelem po dobu 160 let. Využívalo se jí ale i ve starověkém Řecku či v renesanční Florencii při řešení dómu Santa Maria del Fiore. Pravidla vycházejí z mezinárodně uznávaných předpisů organizací pověřených nad výkonem profese architektů.

⁵⁸ V této kapitole píší primárně o zakázkách, které jsou financovány z veřejných rozpočtů.

⁵⁹ PRAŽANOVÁ, Markéta. *Architektonické soutěže*. Česká komora architektů, Praha: 2010. ISBN 978-80-86790-17-6.

V jednotlivých vypsáních architektonických soutěžích, je jasně stanoven úkol od investora. Tedy požadavky na velikost, kapacitu či rozpočet.

Nedílnou součástí celé soutěže je odborná komise, při veřejných zakázkách s účastí politických zastupitelů, která je součástí také vypsání výběrového řízení a jeho podmínek, dalších detailních specifik, posláních atd. Komise zároveň sestavuje posudek o reálnosti předkládaného návrhu (co se týče finanční, ale i obsahové stránky).

Za nejvíce přibližující považuji tzv. stavební program, jenž je soupis požadavků na rozsah a účel budoucí stavby. Mnohdy zpracovaný v prezentacích, které mají uchazečům dopomoci k úplné znalosti podmínek pro vypracování projektu.

Dle tabulky srovnání architektonické soutěže a výběrového řízení na pozici ředitele/ky PO je vidět, že u výběrových řízení chybí bod sestavování přesného harmonogramu výběrového řízení, konzultace náležitostí a jiných dílčích aspektů výběrového řízení s komisí.

Architektonická soutěž	Výběrové řízení (divadlo PO)
Zadání od investora	Vyhlášení VŘ RHMP
Sestavení komise	Sestavení komise
Vyhlášení soutěže se všemi náležitostmi pro výběr, průběhem, určení dílčích aspektů stavby, sestavení podrobného zadání.	X
Odevzdání přihlášky s projektem	Odevzdání přihlášky s koncepcí
Hodnocení odborné komise	Hodnocení odborné komise
Doporučení vítězného návrhu odborné komise investorovi	Doporučení uchazeče odborné komise RHMP
Vyhlášení výsledků	Vyhlášení výsledků, jmenování do funkce
Zpracovávání reálného projektu, stavba atd.	Uvedení do praxe vítězné koncepce

Za jeden z největších kladů architektonické soutěže považuji její transparentnost. Od vypsání soutěže až po zadání zakázky je možno kdykoliv dotazovat proces včetně rozhodování poroty a odůvodnění jejího výběru. Po ukončení architektonické soutěže jsou její výsledky (včetně jmenovitého hlasování) zveřejněny, zároveň je uspořádána výstava projektů a vydán katalog (srovnatelné s uveřejněním všech koncepcí, které byly k výběrovému řízení předkládány). Zprávy o výsledcích soutěže přitahují občany a jsou nejen nejlepší reklamou pro projekt a dobrou vizitkou politiků, ale usnadňují budoucí projednávání jednotlivých projektových fází stavby v případech sporných investic.⁶⁰

⁶⁰ PRAŽANOVÁ, Markéta. *Architektonické soutěže*. Česká komora architektů, Praha: 2010. ISBN 978-80-86790-17-6. s. 40.

5. PRŮBĚH VYBRANÝCH VÝBĚROVÝCH ŘÍZENÍ NA POZICI ŘEDITELE/KY PO

Cílem této kapitoly je popsat několik zajímavých či problematických výběrových řízení na pozici ředitele/ky pražských PO za posledních dvacet let. Divadla jsem se pokusila seskupit dle podobnosti jejich problému či dle časové souběžnosti.

Ráda bych poukázala na některé nesrovnalosti, které se děly při jednotlivých VŘ, a to především z důvodů nekonkrétních pravidel pro VŘ, nebo z důvodů, které mohou být označeny spíše jako politická rozhodnutí.

Rozhodla jsem se v této kapitole, popsat pouze ty pro mě nejzajímavější VŘ. Příliš se nezmiňuji o Švandově divadle na Smíchově, kde je od roku 1999 ředitelem Daniel Hrbek. Na toto divadlo proběhlo VŘ v roce 2011 (společně s Divadlem na Vinohradech) a 2019. Jediným uchazečem, který se do výběrového řízení v roce 2019 přihlásil byl Daniel Hrbek.

Divadlo Minor vede od roku 1998 Zdeněk Pecháček. Na jeho místo bylo vypsáno VŘ v roce 2015. Protikandidátem mu byl Vladimír Štancel, který byl v Divadle Minor uměleckým šéfem v letech 1997 a 1998. Komise Z. Pecháčka potvrdila ve funkci jednohlasně.⁶¹

Ředitelkou Divadla v Dlouhé je od jeho založení v roce 1996 Daniela Šálková, několikrát byla jmenována na dobu určitou. V roce 2010 byla vybrána její koncepce (ve spolupráci s Hanou Burešovou, Janem Bornou a Štěpánem Otčenáškem – kteří jsou společně s ní spoluzakladateli divadla), byla tedy jmenována na dobu neurčitou. V roce 2016 bylo vyhlášeno další VŘ na post ředitele/ky Divadla v Dlouhé, jenž Daniela Šálková obhájila.

⁶¹ DN. Zdeněk Pecháček zůstává v čele Divadla Minor. In: *divadelni-noviny.cz* [online]. 28.12.2015 [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/zdenek-pechacek-zustava-v-cele-divadla-minor>

5.1. MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ A HUDEBNÍ DIVADLO KARLÍN

Výběrová řízení, která budu popisovat v této kapitole spojuje například nenadálá výměna vedoucích pracovníků nebo spory o nedostatečném vzdělání jmenovaných ředitelů, jedná se o Městská divadla pražská a primárně VŘ na jeho vedení v roce 2005 a Hudební divadlo v Karlíně a skoro osmnáctileté funkční období jeho ředitele Egon Kulhánka.

Od roku 1995 vedla divadlo jako správní ředitelka Radka Pipková, které v roce 2005 nebyl prodloužen mandát⁶² na post ředitelky a následně bylo vyhlášeno výběrové řízení na pozici ředitele Městských divadel pražských.

Finálním kandidátem pro výkon postu ředitele byl BcA. Ondřej Zajíc. Komise⁶³, která vybírala ředitele byla složena převážně z členů politických stran a zaměstnanců MHMP.

Výběrové řízení ale proběhlo s nesrovnalostí na základě, které bylo nakonec prošetřováno. V průběhu výběrového řízení byly změněny podmínky. V původním vyhlášení bylo, že uchazeč musí mít magisterský titul, následně se podmínky změnila a vysokoškolské vzdělání bylo uvedeno pouze obecně. Režisér Ondřej Zajíc, byl bakalářem.

⁶² V důvodové zprávě k usnesení Rady HMP č. 0779 ze dne 7. 6. 2005 není jasně definován důvod neprodloužení mandátu na post ředitelky Radce Pipkové. Přílohou č. 1 bylo vyhlášeno nové VŘ.

⁶³ Předseda komise MUDr. Pavel Bém, primátor hl. m. Prahy, Členové komise: JUDr. Petr Hulinský, náměstek primátora hl. m. Prahy, RNDr. Igor Němec, člen Rady HMP, Ing. František Stádník, předseda výboru kultury, ochrany památek a cestovního ruchu ZHMP, Mgr. Jan Kněžínek, ředitel odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu MHMP, Mgr. Bohuslav Černý, člen výboru kultury, ochrany památek a cestovního ruchu ZHMP, Mgr. Jindřich Gregorini, ředitel Divadla na Vinohradech, Tomáš Töpfer, ředitel Divadla Na Fidlovačce, Josef Pavlata, člen výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR, Mgr. Petr Šourek, vedoucí oddělení, OKP MHMP

Tehdejší ředitel Odboru kultury Jan Kněžínek označil pochybení za „*písařskou chybu a profesionální slepotu*.“ Někteří další uchazeči o řízení divadel ABC a Rokoko ještě před rozhodnutím radních žádali, aby bylo výběrové řízení zrušeno. Například podle kritika Zdeňka Tichého nezaručovalo rovné podmínky. Městská rada se takovou možností podle dřívějšího vyjádření primátora Pavla Béma (ODS) vůbec nezabývala.⁶⁴

Dramatik Jaroslav Vostrý na důkaz svého nesouhlasu se situací v MDP zakázal premiéru své hry *Tři v tom*, která se měla uskutečnit v Divadle ABC. *"Je to zásah tak podobný výměnám vedení divadel za minulého režimu, že se mi z toho dělá špatně. Myslím také, že si dovedu na základě svých zkušeností z minulého režimu velmi dobře představit, jak to tam teď bude vypadat. Vzhledem k tomu, jaká situace v MDP, a tedy také v ABC vinou magistrátu nastala, rozhodně nechci, aby se tam hrála má hra."*⁶⁵

Ve výsledcích výběrového řízení se psalo, že se komise shodla na kandidátu Ondřeji Zajíci, protože měl nejlepší projekt. *„Komise ocenila, že v rámci výběrového řízení ve svém projektu předložil jasnou a jednoznačnou koncepci nové podoby Městských divadel pražských. Jejím základem je transformace dnešní příspěvkové organizace města na obecně prospěšnou společnost a změna financování divadla na vícezdrojové. Projekt počítá s tím, že vznikne prakticky nové divadlo bez uměleckých šéfů obou stávajících scén, bez ředitelství divadla v jeho současné podobě, s jediným uměleckým souborem a se spojeným technickým a ostatním zázemím zabezpečujícím chod divadla. Počítá se tedy se spojením divadel ABC a ROKOKA do jednosouborového divadla, opírajícího se o kvalitní herecké osobnosti. To odpovídá dlouhodobé koncepci transformace*

⁶⁴ Borovička, Jiří. Ustanovení Zajíce do čela městských divadel provázejí problémy. In: *divadlo.cz* [online]. 18.12.2005. [cit.08.5.2021]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=ustanoveni-zajice-do-cela-mestskych-divadel-provazeji-problemy>

⁶⁵ ČTK. Spory na pražské divadelní scéně. In: *Aktuálně.cz* [online]. 8.12.2005 [cit. 08.05.2021]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/spory-na-prazske-divadelni-scene/r~i:article:25943/>.

divadel, kterou Praha postupně realizuje u městských scén. V případě Městských divadel pražských, které v původní podobě byly finančně daleko nejnákladnějším souborem napojeným na městský rozpočet, se tak vytvoří prostor pro dokončení plánované transformace a vznikne prostor pro restrukturalizaci výdajů a úspory. Z dlouhodobého hlediska je to cesta ke stabilizaci divadla.”⁶⁶

Není třeba podotýkat, že ke zmiňované transformaci divadla nedošlo, vzhledem k tomu, že transformace městských scén se zastavila v roce 2001, transformováním tří divadel. I když bylo zpracováno několik dokumentů k realizaci této transformace (jak již bylo zmíněno v kapitole č. 3. této práce).

Ondřej Zajíc však do jisté míry koncepci naplnil. Městská divadla pražská nabízela známé herecké osobnosti, jak predikoval. Inscenace však většinou nebyly dobře hodnoceny odbornou veřejností. Dramaturgie sahala zejména po bulvárních komediích, které jsou spojovány především s divadly podnikatelského charakteru.⁶⁷

V roce 2018 byl do funkce ředitele jmenován MgA. Daniel Příbyl. Do výběrového řízení se přihlásil i tehdejší ředitel Ondřej zajíc, ovšem ve VŘ neuspěl. Odůvodnění komise bylo následující: *„MDP mají i dnes pevnou diváckou základnu a v mnohých směrech představují dobře fungující divadelní scénu s vysokou návštěvností: dlouhodobě nabízí jistotu profesionálního přístupu, uvádí relativně vysoký počet titulů za sezónu, vykazují i vysokou tržebnost. Na druhé straně nejsou v současné době divadlem, které by bylo v centru pozornosti divadelní a kritické obce, nestalo se vyhledávanou scénou, která by přinášela nadprůměrné výsledky. Z uměleckého hlediska spíše*

⁶⁶ Městská divadla pražská mají nového ředitele. In: *Praha.eu* [online]. 27.9.2005

[cit.11.5.2021] Dostupné z:

https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/archiv_tiskovych_zprav/archi_v_listopad_2002_listopad_2006/mestska_divadla_prazska_maji_noveho.html

⁶⁷ Odvozeno především z recenzí na inscenace v letech, kdy byl ředitelem Ondřej Zajíc. S přihlédnutím k procentuálnímu hodnocení těchto inscenací na hodnotícím portále českého divadla, což je i-divadlo.cz

stagnuje, vyhýbá se riskantnějším výzvám současné dramatiky i inovativním režijním postupům. Situace je neuspokojivá nejen pro instituci s takovou tradicí a potenciálem, ale i pro samotnou metropoli, která provoz MDP dotuje značnými finančními prostředky.⁶⁸ Z tohoto odůvodnění je vidět, že se komise rozhodla brát na vědomí historii divadla a jeho tehdejší umělecké výsledky a zohlednila jeho poslání v rámci kulturní infrastruktury Prahy. Zároveň ovšem přiřadila k MDP divadlo Komedie, i přes nedoporučení tohoto kroku komisí, která navrhla D. Příbyla jako ředitele MDP.

Přesuňme se nyní do Hudebního divadla Karlín, kde se od roku 2000 stala pouze jedna změna ve vedení divadla. Místo Ladislava Županiče byl bez výběrového řízení na pozici ředitele dosazen Egon Kulhánek.

Rada Hlavního města Prahy L. Županiče odvolala, na což má právo podle §73 odst. 1 Zákona 262/2006 Sb. Zákoníku práce. Médii tehdy Praha uvedla, že Ladislav Županič byl odvolán na základě toho, že neplnil ekonomické požadavky.⁶⁹ Županič prohlásil, že navýšení výdajů způsobuje pronájem Kongresového centra.⁷⁰ Tyto výdaje byly ovšem současně příjmem HMP, jakožto vlastníka Kongresového centra. Županič tedy proto žádal o navýšení dotace od města.

Ladislav Županič byl odvolán usnesením RHMP č. 78 ze dne 28. 1. 2003. „Příspěvková organizace Hudební divadlo v Karlíně od roku 2000 vykazuje

⁶⁸ Odůvodnění komise při výběru ředitele MDP v roce 2017. Dostupné z: https://kultura.praha.eu/jnp/cz/aktuality/informace_z_odboru_kultury/informace_z_odboru_kultury-vysledne_doporuceni_komise_rady_hl_mesta.xhtml

MgA. Daniel Příbyl byl jmenován do funkce jmenován s účinností od 1.1.2018.

⁶⁹ Kábrt, Jan. Z Ředitel karlínského divadla byl odvolán. In: *Idnes.cz*[online]. 31.1.2003 [cit.21.2.2021].Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/reditel-karlinskeho-divadla-byl-odvolan.A030128_190257_divadlo_ef.

⁷⁰ HDK se muselo kvůli povodním a následné rekonstrukci uchýlit do jiného prostoru, kde by se daly hrát jeho inscenace. Jeden z mála prostorů, který vyhovoval bylo právě Kongresové centrum.

*každoročně zhoršený hospodářský výsledek oproti schválenému, resp. Upravenému rozpočtu. V roce 2000 se jednalo o ztrátu v hlavní činnosti ve výši 3 777 tis. Kč, v roce 2001 ve výši 4 860 tis. Kč. Přestože v roce 2002 byl Hudebnímu divadlu v Karlíně několikrát v průběhu roku upravován neinvestiční příspěvek k překonání následků povodně, očekává organizace ztrátu v hlavní činnosti, kterou není schopna si vykrýt svými peněžními fondy ani doplňkovou činností. Přijatá opatření ze strany příspěvkové organizace jsou neúčinná a rozhodnutí ředitele organizace nehospodárná. Z těchto důvodů předkládám radě HMP návrh na odvolání Mgr. Ladislava Županiče z funkce ředitele Hudebního divadla v Karlíně.*⁷¹

Na místo ředitele byl nově jmenován Egon Kulhánek, a to bez výběrového řízení na dobu určitou, na dva roky. Jmenován byl v lednu 2003. Tehdejší pražský radní pro kulturu Igor Němec uvedl, že Kulhánek svou koncepci na rozvoj HDK představí až v dubnu 2003.^{72 73}

S odvoláním L. Županiče nesouhlasila odborná veřejnost. Svůj postoj k této situaci vyjádřil Ondřej Černý, ředitel Divadelního ústavu v dopise, který adresoval tehdejšímu primátorovi hl. města Prahy Pavlu Bémovi, kde mimo jiné konstatoval, že k jmenování Egona Kulhánka nedošlo na základě výběrového řízení a zároveň dle Černého Kulhánek neznal „*uměleckou produkci, tehdejší podmínky divadla*“⁷⁴ a nemá ani požadované vzdělání.⁷⁵

⁷¹ Důvodová zpráva k usnesení Rady HMP č. 78 ze dne 28. 1. 2003

⁷² Kábrt, Jan. Z Ředitele karlínského divadla byl odvolán. In: *Idnes.cz*[online]. 31.1.2003 [cit.21.2.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/reditel-karlinskeho-divadla-byl-odvolan.A030128_190257_divadlo_ef.

⁷³ Když se nad tímto problémem zamyslíme v kontextu již zmíněných podmínek pro VŘ – Egon Kulhánek měl v roce 2003 skoro tři měsíce na vypracování koncepce pro Hudební divadlo Karlín, kde zároveň již působil a mohl se dopodrobna seznámat s chodem divadla. Což je ve výsledku delší doba na přípravu koncepce než pro uchazeče, kteří se rozhodnou zúčastnit se klasicky vyhlášeného výběrového řízení. Viz. podkapitola 4.1. této práce.

⁷⁴ Dopis ředitele DÚ Ondřeje Černého primátorovi Pavlu Bémovi ze dne 5. února 2003

⁷⁵ Tamtéž

Vyskytuje se zde podobný problém jako u MDP (VŘ v roce 2005), týká se problematiky vzdělání u ředitelů/ředitelek PO. Nicméně dle Pravidel pro VŘ⁷⁶ není stanoveno žádné minimální požadované vzdělání na osobu vykonávající ředitele/ku PO. Uchazeč musí doložit pouze životopis obsahující údaje o dosavadních zaměstnáních a odborných znalostech a dovednostech a ověřenou kopii dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání. Minimální požadované vzdělání se tedy stanovuje u jednotlivých výběrových řízení samostatně a je většinou obsaženo v Oznámení o vyhlášení výběrového řízení.

V roce 2004 prodloužila Rada HMP Egonu Kulhánkovi ředitelský mandát na dobu neurčitou „*Rada HMP jmenuje s účinností od 30.1.2005 na dobu neurčitou pana Egona Kulhánka do funkce ředitele Hudebního divadla v Karlíně, příspěvkové organizace zřizované hl. městem Prahou, za podmínky řádného pokračování ve studiu dle ust. § 3 odst. 4. písm. b) nařízení vlády č. 330/2003 Sb. O platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.*“⁷⁷

Výběrové řízení na HDK se uskutečnilo v roce 2017, do kterého se přihlásili mimo Egona Kulhánka také Zora Jandová a Tomáš Šimerda. Uchazeči měli dva měsíce na přípravu koncepce „*rozvoje příspěvkové organizace Hudební divadlo v Karlíně na období 2018-2023*“.⁷⁸ Ve VŘ se také objevovaly mimo jiné také následující podmínky:

- *ukončené vysokoškolské vzdělání – magisterský studijní program, případně bakalářský studijní⁷⁹ program dle § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů*

⁷⁶ Usnesení Rady HMP č. 420 ze dne 26.2.2016 s Přílohou: Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou.

⁷⁷ Usnesení RHMP č. 1533 ze dne 7.9.2004

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Egon Kulhánek měl v době vyhlášení VŘ bakalářský titul.

- *nejméně pětiletá praxe v řídicí funkci*⁸⁰

V tomto výběrovém řízení uspěl opět Egon Kulhánek. Podle komise Kulhánkova koncepce „*nejlépe zachycuje ekonomickou znalost prostředí, vymezuje reálné možnosti a zobrazuje realitu pražského divadelního prostoru, čímž zaručuje jistotu stabilního provozu organizace*“.⁸¹

*„Divadlo, které má ty nejlepší předpoklady pro pěstování muzikálu i operety, prokazuje horší umělecké výsledky než ryze komerční podniky. Rozdíl je pouze v tom, že je dotované z veřejných peněz. Ty by hlavně měly sloužit k tomu, aby hudebně-dramatický žánr pěstovalo koncepčně s vyhraněným směřováním. Aby bylo určitou zárukou kvality na jevišti. Aby bylo jasné, co je pro něj podstatné: zda původní domácí tvorba, či světový muzikál, zda pojede dvojkolejně i s operetou. Tak jak to dělá Hudební divadlo Brno – bez ohledu na kritický názor na konkrétní inscenace má jeho ředitel Stanislav Moša přesně takový program, který Karlínu chybí. Bohužel HDK už dávno není první scénou žánru, tou se cílevědomou profilací stalo právě Mošovo Hudební divadlo.“*⁸² Takto komentuje vývoj v Hudebním divadle Karlín Jana Machalická.

Během skoro osmnáctiletého působení Egona Kulhánka na ředitelském postu HDK se divadlo stalo scénou, jež je srovnatelná s jinými komerčními muzikálovými scénami, ovšem rezignovala na v českém prostředí tradiční souborové hraní a staví svůj repertoár na populárních osobnostech české hudební scény. V současné době by se dalo srovnat s jinou komerčně

⁸⁰ Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 103 ze dne 24. 1. 2017, Oznámení o vyhlášení výběrového řízení na funkci ředitele/ředitelky v platové třídě – Hudební divadlo v Karlíně příspěvková organizace hlavního města Prahy

⁸¹ ČTK, Hudební divadlo Karlín povede nadále ředitel Egon Kulhánek. In: *divadlo.cz* [online]. 30.5.2017. [cit.10.5.2021]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=hudebni-divadlo-karlin-povede-nadale-reditel-egon-kulhanek>

⁸² Machalická, Jana. Kdo obdrží zlaté vejce z Karlína. In: *Lidovky.cz* [online]. 28.8.2010 [cit.21.2.2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/noviny/kdo-obdrzi-zlate-vejce-z-karlina.A100828_000044_In_noviny_sko.

muzikálovou scénou. HDK bylo divadlem, které vyhrávalo ceny odborné veřejnosti (i když např. Lucie Bílá byla nominovaná na Cenu Thálie v roce 2017 za hlavní roli v muzikálu Sestra v akci, nevyrovná se to úspěšnosti jiných muzikálů, které produkovalo HDK za ředitelování Ladislava Županiče) a hrály se zde jak muzikály, tak klasičtější operety, pro které na současné pražské scéně prakticky není místo.

5.2. AUTORSKÁ DIVADLA – DIVADLO SPEJBLA A HURVÍNKA, DIVADLO YPSILON

Současná ředitelka Divadla Spejbla a Hurvínka Denisa Kirschnerová je vlastníkem autorských práv (Stejně tak jako bývalá ředitelka, její matka, Helena Štáchová, která se o autorská práva soudila s Ústavem sociálních služeb v Plzni, ale v roce 2003 tento soud vyhrála.), společně se svým bratrem Milošem (Miki) Kirschnerem, který taktéž působí v Divadle Spejbla a Hurvínka. V Divadle Spejbla a Hurvínka se ředitelská pozice tedy „dědí“.

Denisa Kirschnerová je společně se svým bratrem také vlastníkem ochranných známek na jména Spejbl, Hurvínek, Žeryk nebo Mánička, ale také na značku Divadlo S+H Praha.

Pokud by tedy chtěl MHMP vypsát výběrové řízení na pozici ředitele/ky Divadla Spejbla a Hurvínka, bude vypisovat výběrové řízení pouze na budovu jako takovou, tedy stavbu s č.p. 919 v ulici Dejvická, která je ve vlastnictví magistrátu a do správní péče svěřená městské části Praha 6.

O podobném problému se dá hovořit u Studia Ypsilon v jejímž čele stojí Jan Schmid, jenž je jeho ředitelem od roku 1990, kdy bylo divadlo zřízeno hl. městem Prahou⁸³. J. Schmid je dlouhá léta vůdčí osobností tohoto divadla a je taktéž vlastníkem ochranné známky s názvem Studio Ypsilon.

⁸³ Studio Ypsilon vzniklo roku 1963 v Liberci, jako experimentální dílna několika uměleckých profesí, z nichž převažovali hlavně loutkáři. V roce 1978 bylo divadlo přestěhováno do

Je tedy zřejmé, že v případě, že by se hl. město Praha rozhodlo vyměnit ředitele došlo by zároveň k zániku značky těchto divadel.⁸⁴

Již dříve byla navrhována transformace, a to na o.p.s či s.r.o., ta ale zatím neproběhla. V podobné situaci bylo např. divadlo Semafor a jeho ředitel Jiří Suchý. V divadle Semafor proběhla transformace na s.r.o. v roce 2002.

5.3. VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ V ROCE 2013

Na zasedání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví a cestovní ruch byl předkládán materiál o srovnání hospodaření jednotlivých PO za období 2010 a 2011. *„V případě Divadla Na zábradlí byl zaznamenán meziroční pokles ekonomické efektivity, soběstačnost se snížila, a proto je třeba situaci v divadle prověřit a personálně zasáhnout. Doporučuje se spojit výběrová řízení na ředitele divadel se záměrem projektu na transformaci příspěvkových organizací na obecně prospěšné společnosti. Stejnou situaci spatřuje v případě Studia Ypsilon. Mgr. Kaucký doplnil, že pokles soběstačnosti a celkový pokles ekonomických ukazatelů shledává i v případě Hudebního divadla Karlín.*

Místopředseda výboru J. Liška informoval, že Divadlo Na zábradlí provozuje svou činnost v budově, která je v majetku hl. m. Prahy, je zvažována transformace subjektu. J. Liška ve zmiňovaných prostorách spatřuje šanci pro začínající mladé soubory a v této souvislosti doporučuje ponechat objekt nadále v majetku hl. m. Prahy. Bc. Pecha osvětlil, že není navrhováno zrušení divadla a transformací by se přispělo k novému pružnějšímu vedení, k novému repertoáru, obsazení atd. Pan radní Novotný doplnil, že forma obecně prospěšné společnosti bude nadále projednávána vzhledem k novému občanskému zákoníku. S politováním konstatoval v řadě příspěvkových organizací zhoršení ekonomických a dalších

Prahy. V roce 1990 se stalo samostatným divadlem. Jan Schmid je vůdčí osobností Studia Ypsilon od jeho založení.

⁸⁴ Hypotetická možnost, jak zachovat značku divadla, a přitom provést změnu jeho vedení by mohlo být odkoupení autorských práv či jejich darování novému vedení divadla.

srovnávacích ukazatelů a připustil nutnost personálních opatření v dotčených organizacích.“⁸⁵

Následně bylo přijato Usnesení Výboru pro kulturu, které doporučovalo radnímu HMP Ing. Novotnému a řediteli OZV MHMP Mgr. Ciprovi, aby z výsledků hospodaření vyvodili opatření, včetně personálních, týkajících se organizací, které vykazují v meziročním srovnání největší zhoršení ekonomických a výkonových ukazatelů, zvláště Symfonický orchestr hl. m. Prahy⁸⁶, Divadlo Na zábradlí a Studio Ypsilon⁸⁷⁸⁸.

V prosinci 2012 bylo vyhlášeno výběrové řízení na dvě pražská divadla, a to na Divadlo Na zábradlí a Divadlo pod Palmovkou. Petr Kracik (DpP) se do vyhlášeného výběrového řízení přihlásil, ale neuspěl. Oba ředitelé dle dostupných usnesení podali svou rezignaci k 31.8.2013.

Výběrové řízení na tato dvě divadla bylo vyhlášeno 18.12.2012 s datem odevzdání všech potřebných materiálů do 14.2.2013 a s nástupem do funkce od 1.9.2013. V materiálech, které jsou k výběrovému řízení dostupné, je více specifikováno zaměření divadla a také podmínky s jakými má být koncepce napsána. V podmínkách byla také zahrnuta nutnost magisterského titulu na školách s uměleckým, humanitním, právním nebo ekonomickým zaměřením. Zkušenost pět let na vedoucí pozici, zde byla uvedena jako výhoda.

⁸⁵ Zápis z 4. řádného zasedání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 11. 4. 2012 v 13:00 hod. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/0/c2/db/1332079_224152_ZAPIS__4__ZASEDANI_2012.pdf

⁸⁶ V říjnu 2012 bylo vyhlášeno výběrové řízení na pozici ředitele Symfonického orchestru hl. města Prahy, které bylo následně zrušeno s doporučením Rady HMP, aby bylo vyhlášeno nové.

⁸⁷ Zápis z 4. řádného zasedání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 11. 4. 2012 v 13:00 hod. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/0/c2/db/1332079_224152_ZAPIS__4__ZASEDANI_2012.pdf

⁸⁸ Na post ředitele Studia Ypsilon nebylo vypsáno výběrové řízení, jako na ostatní zmíněné. Popsáno v kapitole 5.2.

Uchazečům byla nabídnuta např. prohlídka divadel a ve vyhlášení výběrového řízení byl nástin možné vize divadla z pohledu Prahy, na jejímž základě měla být vytvořena umělecká koncepce. V komisi⁸⁹ zasedal např. ředitel Národního divadla Jan Burian, herečka Eva Salzmanová nebo člen kulturního výboru MHMP Albert Kubišta (TOP09).

Do tehdejšího VŘ na Divadlo Na zábradlí se přihlásili⁹⁰ např. Martin Glaser (tehdejší umělecký šéf Jihočeského divadla), jenž stavěl svůj koncept Divadla Na zábradlí na klasickém repertoáru jako je *Zločin a trest* nebo „kultovními trháky“ jako je *Talentovaný pan Ripley*.

Jedním z dalších uchazečů byl Petr Prokop, který se naopak ve své koncepci zaměřil na autorskou tvorbu v kooperaci s režiséry Jiřím Havelkou a Petrou Tejnorovou. Tato koncepce se více zaměřovala na reálné vedení divadla, tedy opírala se o potřebu posílit marketing divadla a nastavit jasnou komunikaci s diváky, vytvořit pozici fundraisera, či „zeštíhlit“ herecký soubor divadla.

⁸⁹ Komise sestavena pro VŘ Divadla Na zábradlí a Divadla pod Palmovkou: Předseda výboru pro kulturu pražského Magistrátu Ondřej Pecha (ODS), bývalý radní pro kulturu pražského Magistrátu Lukáš Kaucký (ČSSD), člen kulturního výboru pražského Magistrátu Albert Kubišta (TOP 09), ředitel DJKT Plzeň (od srpna 2013 ředitel ND Praha), šéf katedry činoherního divadla DAMU a režisér Jan Burian, herečka ND a pedagog DAMU Eva Salzmanová, scénograf a pedagog DAMU Jan Dušek, produkční, člen vedení KC Zahrada a pedagog DAMU Jiří Sulženko.

Náhradníci za členy komise: Ing. Václav Novotný - radní HMP, Bc. František Adámek, člen ZHMP, člen Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP, Mgr. František Cipro, ředitel OZV MHMP, Mgr. Zdeněk A. Tichý, pedagog, odborný asistent katedry alternativního a loutkového divadla DAMU, Jan Kolář, šéfredaktor Divadelních novin, MgA. Michal Lázňovský, vedoucí katedry produkce DAMU, MgA. Jitka Sedláčková, mluvčí odborové organizace Herecká asociace Divadla pod Palmovkou, herečka

Tajemnice: Mgr. Zuzana Navrátilová – OZV MHMP, Daniela Šťastná – OZV MHMP

⁹⁰ 1. MgA. Martin Glaser, 2. Mgr. Petr Štědroň, Ph. D., 3. MgA. Petr Prokop, 4. Ing. Milan Corjak, 5. MgA. Martina Schlegelová, Ph. D., 6. Vladimíra Lenertová (Z důvodu nesplnění dokončeného požadovaného stupně vzdělání vyřazena), 7. Mgr. Jiří Bábek, 8. MgA. Jakub Hora

Vybraná koncepce patřila Petru Štědroňovi, který byl v té době uměleckým šéfem v brněnské Redutě. Už tam spolupracoval s dramaturgyní Dorou Viceníkovou a režisérem Janem Mikuláškem, na kterém je prakticky postavena jeho koncepce DNz. Komise tedy pro DNz vybralo spojení tradice a nového obrazového pojetí divadla. Zásadním byl zřejmě i fakt, že Petr Štědroň ve své koncepci zmiňoval zachování části hereckého souboru a administrativní a umělecko-technické sekce divadla. Zároveň bylo vsazeno na kredibilitu úspěšné Reduty, z níž by byly do Prahy převedeny brněnské inscenace.

Do výběrového řízení na pozici ředitele Divadla pod Palmovkou se přihlásilo sedm uchazečů, z nichž dva nedali souhlas ke zveřejnění své koncepce⁹¹.

Tehdejší ředitel DpP Petr Kracik se v umělecké části koncepce věnoval navazování na stávající činnost s jejími obnovami, rozčlenění do žánrových skupin a také na možnosti otevřít divadlo novým uměleckým týmům. Detailně se věnoval také ekonomické stránce divadla a organizační struktuře, která pramenila především z jeho dobré znalosti prostředí.

Vybraným uchazečem byl Michal Lang, který ve své koncepci stavěl na klasickém repertoáru propojeném s „*politickým kabaretem*“ a „*autorským divadlem*“ ve smyslu nových (původních) dramatických textů.

V této kapitole jsem se věnovala také nástinu jednotlivých koncepcí vzhledem k tomu, že se jedná o dvě VŘ, jejichž materiály jsou dobře seskupeny a většina koncepcí je dostupná. Zároveň se do těchto výběrových řízení přihlásilo nejvíce uchazečů.

⁹¹ 1. MgA. Jiří Trnka, 2. Mgr. Petr Sirový (Nesouhlasí se zveřejněním koncepčního řešení příspěvkové organizace Divadlo pod Palmovkou), 3. Mgr. Miloslav Mejzlík, 4. Mgr. Michal Lang, 5. MgA. Petr Kracik, 6. Mgr. Janeta Benešová, 7. MgA. Josef Hervert (Nesouhlasí se zveřejněním koncepčního řešení příspěvkové organizace Divadlo pod Palmovkou)

Výběrové řízení na pozici ředitele těchto dvou divadel bude opět vyhlášeno v druhé polovině roku 2021, a to po skoro devíti letech.⁹²

⁹² Korespondence s MgA. Jiřím Sulženkem, Ph.D. ředitelem odboru kultury a cestovního ruchu MHMP

6. ŘEDITEL DIVADLA A KULTURNÍ INSTITUCE

V této kapitole se budu zabývat evaluací PO a jejich ředitelů, dále také možnými úpravami výběrových řízení a úvaze o tom, kdo by měl být ředitelem divadla a možným vizím kulturní instituce.

Kdo by měl být ředitelem divadla? Ekonomický smýšlející jedinec, tedy manažer, ekonom či umělec (dramaturg, režisér)? Ať už se jedná o příspěvkové organizace či nezávislá divadla, struktura jejich ředitelů je velmi různorodá. A nejde s jistotou říct, že ředitelem divadla by měl být např. ekonom či manažer.

Základy problému, celkového manažerského ale i uměleckého přístupu k divadlům v ČR pramení z velké části v uměleckém vzdělávání. V přístupu k umění jako takovému, k možnostem, jak na kulturu nahlížet, jak začleňovat divadla (a nejen je) do kulturních průmyslů, a nakonec taky k přístupu k divákovi.

Spousta věcí okolo nás se mění v návaznosti na vývoj technologií, a to nejen průmyslových a digitálních. Nejde si myslet, že divadlo může zůstat pozadu a nepodporovat vývoj jak technologický, tak společenský. Nejednou jsme mohli být v posledním období pandemie COVID-19 svědky toho, že divadla přicházela s audiovizuální tvorbou do značné míry jen proto, aby naplnila podmínky grantových smluv. On-line přenosy divadelních záznamů měly občas i zcela mizivou sledovanost, a vzhledem k náročnosti technického vybavení, také malou kvalitu. A nakonec právě projekty, které se v této době oprostily od divadla a živého umění jako výchozího bodu měly největší úspěch⁹³.

Touto úvahou chci přímo navázat na problémy, které souvisí s vedením kulturních institucí. Shledávám v současné situaci, kterou do jisté míry urychlila pandemie COVID-19 nutnost reálně se zamyslet nad dalšími možnostmi kulturního vyžití. Nad potřebou dostat divadlo ven, mezi lidi, spolupracovat s nimi na kultuře veřejného života a nezavírat se do institucí, které občas i v době

⁹³ Ze svých inscenací nepořizovaly čistě záznamy, ale pokusili se udělat např. film, či jiné audiovizuální médium, jak předat dění na jevišti.

pandemie střídaly nazkoušená představení do pomyslného „šuplíku“. Díky uzavřeným smlouvám na dotace a granty většině z nich ani nezbyla jiná možnost.

Co se týče digitalizace či přiblížení se divákovi započalo v době pandemie COVID-19 spoustu projektů, jako je např. TV Naživo nebo Dramox. Osobně v nich spatřuji dobrý nástroj pro marketing divadel a nutnou součást jejich podpory v pandemické situaci, nikoli možnost, kam divadelní kulturu dále směřovat.

Současně s jejich nástupem je potřeba začít přemýšlet o jiných modelech, jak kulturu přiblížovat divákovi a spolupracovat na ní více než jak tomu bylo doposud. Nabízejí se tedy programové body jako audiowalky, nové formáty zapojení diváka, imerze na divadle. Např. v současné době rozšiřující se projekt Brejlando a jemu podobné.

Současná situace nám dává vybídky k restrukturalizaci našich divadelních institucí, k jejich větší propojenosti sebe navzájem, ale také s diváky. Kulturní instituce tedy potřebují kreativně smýšlejícího a ekonomicky zdatného ředitele, který povede jednotlivá divadla k finanční stabilitě a možná nakonec také k možné transformaci. Je důležité, aby se z uzavřených divadelních budov, které nabízí primárně večerní posezení v hledišti, staly instituce, které nabízí vzdělávání dětí, seniorů, digitální obsah (odlišný od toho, který můžeme vidět na jevišti) na webových stránkách a sociálních sítích, koprodukční projekty, site-specific projekty, inscenace tvořené za pomoci nových technologií apod., neb bez těchto nových aspektů v tvorbě⁹⁴ nebudou moci konkurovat velkým zahraničním divadlům (což je jeden z cílů Kulturní politiky), ale pomalu ani nezávislým scénám a projektům.⁹⁵

⁹⁴ Není ovšem pravda, že by se změny v uchopení projektů neděly vůbec. V současné době se začínají dít změny v programovém uchopení i v příspěvkových organizacích. Přípravovaná inscenace Kleopatry Divadla Na zábradlí, jež je audiowalkem, Nebo telefonický rozhovor s Emiliou Marthy, procházkou po Praze komentovanou jejíma očima, který pod názvem Linka: Macropulos uvádí Národní divadlo.

⁹⁵ Zde se dá namítnout, že česká divadla jsou na rozdíl od některých zahraničních divadel podfinancovaná a jejich dotace na vstupenku je podstatně menší než např. ve Švédsku nebo

6.1. EVALUACE ŘEDITELŮ Z POZICE ZŘIZOVATELE

„Úspěšnost kulturních akcí a kvalita veřejných kulturních služeb závisí na schopnostech konkrétního ředitele, resp. managementu zřizovaných organizací.“⁹⁶

Evaluace by měla odpovídat procesu, který sbírá data, interpretuje je a provádí důkladnou analýzu. V konečné fázi by měla poskytovat především zpětnou vazbu pro dané subjekty, které jsou evaluovány. Zpětná vazba by měla v nejlepším případě sloužit ke zlepšení kvality, upevnění používaných strategií apod.

„Jsme na začátku hledání cesty. Zadáli jsme analýzu publika, která by mohla přinést zajímavá data. Například kdo kam chodí, jaké divadlo přitahuje jaké diváky, můžeme si to rozvrstvit na mapě a získat trochu přehled o tom, o čem mluvíme. Divadlo má mít svůj cíl. Evaluace bude muset být rozhodně velmi dobře popsáný systém, podle čeho hodnotíme. Byla bych nerada, aby to vypadalo, že sklouzneme k něčemu jako ‚kam chodí víc diváků, tam je to dobré‘. To určitě ne. Ale každý ředitel divadla, který nově prochází výběrovým řízením, se hlásí s projektem, který by měl mít jasné milníky a lze ohodnotit, zda je plní nebo ne.“⁹⁷

Řekla současná radní pro kulturu Hana Třeštíková v rozhovoru pro Divadelní noviny, kde se zabírala mimo jiné také transformací pražských příspěvkových organizací.

v Německu, a je možné, že se pražská divadla nepouští do rozsáhlejších edukačních projektů apod. z důvodu nedostatku financí, a nakonec taky z faktu, že forma PO jim prakticky nedovoluje tyto programy vytvářet a pokoušet se je spolufinancovat z jiných než veřejných zdrojů či příjmů z hlavní činnosti.

⁹⁶ RAABOVÁ, Tereza. *Metodika Evaluace kulturních organizací zřizovaných městem*. 2017. ISBN 978-80-906033-5-6. s.4.

⁹⁷ Reslová, Marie. Bez transformace divadel to nepůjde. In: *Divadelní noviny* [online]. 4.3.2019. [cit.10.5.2021]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/bez-transformace-divadel-to-nepujde>

Cesta k evaluaci PO se hledala v roce 2014, kdy se připravovala metodika pro evaluaci pražských PO. Návrhový dokument systému hodnotících kritérií a ukazatelů pro hodnocení divadel počítal se třemi základními složkami divadelní činnosti: uměleckou, ekonomickou a manažerskou. „*Hodnocení by v pilotním projektu mělo především napomoci redefinovat vizi a misi divadla, jeho poslání, smysl a funkci.*“⁹⁸

Návrh systému hodnotících kritérií⁹⁹ počítá s optimálním případem zřízení *Divadelní rady*, jež by měla být ustavena na základě doporučení *Oponentury Návrhu optimalizace pražských divadel*, či jiného profesního orgánu, který se bude hodnocením PO zabývat. Výše zmíněné činnosti jsou hodnoceny na základě bodového systému, kdy se největší prostor přikládá hlavní činnosti – umělecké činnosti.

Součástí hodnocení měla být také autoevaluace¹⁰⁰ jednotlivých divadel.

„*Zadání autoevaluace:*

- *Hodnocení divadelní produkce a její umělecké kvality (kalendářní rok)*
- *Hodnocení ekonomických výsledků a ekonomických ukazatelů (kalendářní rok)*
- *Hodnocení manažerské činnosti – vize a mise (kalendářní rok)*¹⁰¹

Nakonec však tento dokument nebyl uveden do praxe. Na možné pochybení, které souviselo s jejím zrušením bylo poukázáno v jednom ze zápisů pražského výboru pro kulturu:

⁹⁸ Kolektiv autorů. *Návrh systému hodnotících kritérií a ukazatelů pro hodnocení divadel – příspěvkových organizací – zřizovaných hlavním městem Prahou*. Praha: Divadelní fakulta Akademie múzických umění, 2014.

⁹⁹ Kolektiv autorů. *Návrh systému hodnotících kritérií a ukazatelů pro hodnocení divadel – příspěvkových organizací – zřizovaných hlavním městem Prahou*. Praha: Divadelní fakulta Akademie múzických umění, 2014.

¹⁰⁰ Autoevaluace může sloužit také divadlům jejich kontrole, k ověření si všech krátkodobých cílů, zjištění nutnosti dílčích změn apod.

¹⁰¹ Tamtéž s. 3

„Informace o Divadle na Vinohradech v letech 2012 – 30. 6. 2018: Paní předsedkyně¹⁰² konstatovala, že na konci volebního období je velice těžké se k vedení divadla na Vinohradech bez existence zhodnocení všech divadel, jakkoliv vyjadřovat. I v tomto případě by se nadcházející radní pro kulturu měl věnovat vyhodnocení ihned na začátku své funkce, a nikoliv ke konci. Pan Matěj Stropnický sdělil členům výboru, že je s vypracováním této informace nespokojen, zvláště s informací o uměleckých výsledcích divadla. Konstatoval, že tuto informaci vypracovali lidé, kteří zároveň jsou představiteli našich akciových společností a příspěvkových organizací, a to považuje za střet zájmů. Takovéto informace mají být objednávány u externích hodnotitelů. [...]

Pan Novotný sdělil, že kdyby současná končící koalice nezrušila připravovaný systém evaluace divadel, měli bychom zde kvalitativní hodnocení všech městských divadel, která by byla prováděna nezpochybnitelnými autoritami. Považuje to za velikou a nenapravitelnou chybu. Paní předsedkyně Kaplický sdělila, že hodnocení divadel mohlo být jedním z akčních plánů současné kulturní koncepce.“¹⁰³

V současné době probíhá evaluace ředitelů PO třikrát ročně. Ředitelé se potkávají nad rozbory hospodaření, plánem činnosti a přípravou rozpočtu na následující rok.¹⁰⁴ Což ovšem nezastupuje komplexní evaluaci institucí, jaká byla popsána v *Návrhu systému hodnotících kritérií a ukazatelů pro hodnocení divadel – příspěvkových organizací – zřizovaných hlavním městem Prahou*.

Evaluace jednotlivých organizací a jejich ředitelů by měla sloužit jako podkladový materiál k vypsání výběrových řízení, potažmo k prodloužení funkce stávajícího

¹⁰² MgA. Eliška Kaplický Fuchsová

¹⁰³ ZÁPIS z 23. jednání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 5. 9. 2018 ve 13:00 hod. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/2f/f5/1/2752027_909318_ZAPIS_z_23_jednani_vyboru_ZHMP___bez_osobnich_udaju___TED_.pdf

¹⁰⁴ Korespondence s MgA. Jiřím Sulženkem, Ph.D. ředitelem Odboru kultury a cestovního ruchu MHMP

ředitele. Na jejich výsledcích by mělo být založeno nové zadání od zřizovatele pro příspěvkovou organizaci.

6.2. KULTURNÍ INSTITUCE

Kulturní instituce, které jsou příspěvkovými organizacemi města, by se měly více otevřít svým divákům a svou hlavní činnost (tedy tvorbu divadelních inscenací) doplňovat o jiné programy spojené s divadlem, které se budou ubírat směrem ke komunitním a participačním složkám kulturního života ve městě a kulturního vzdělávání. Tímto nechci říct, že se z divadelních institucí mají stát „kulturní domy“, které mají široký záběr umělecké činnosti, nýbrž „divadelní domy“, které kladou důraz na divadelní kulturu a podporují ji aktivitami, které přímo navazují na jejich hlavní činnost a rozvíjí ji.

V současné době má Praha deset divadel, z nichž jedno je s autorskou poetikou (Studio Ypsilon), dvě primárně určená pro děti (Divadlo Spejbla a Hurvínka a Divadlo Minor), jedno hudební (Hudební divadlo Karlín) a šest činoherních, z nichž některá se dělí na několik scén (MDP, DpP, DNz, Švandovo divadlo, Divadlo v Dlouhé a Divadlo na Vinohradech).

Veřejná divadla vytvářejí „páteří sít“ divadelního systému, v první řadě by u nich mělo platit kritérium umělecké kvality a zároveň garantovat diverzifikaci druhů a žánrů, vyžaduje se od nich jak původní tvorba, tak klasický repertoár, ale také odvaha k experimentu, péče o kulturní dědictví atd.¹⁰⁵

Ne ke všem těmto aspektům v tvorbě ve všech zřizovaných divadlech pravidelně dochází. Mnohdy je repertoár, který se ve zřizovaných divadlech uvádí velmi podobný, i když v jiných uměleckých provedeních. Např. v roce 2016 uvedlo Divadlo v Dlouhé klasicky zpracovanou verzi Gončarovova románu *Oblomov*. Ve stejném roce měla premiéru inscenace *Óm jako Oblomov* v Divadle Na zábradlí, která byla taktéž adaptací tohoto románu.

¹⁰⁵ ČERNÝ, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (návrhový dokument)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013. s. 7

Na tomto příkladu, i když se jedná veskrze jen o nepatnou shodu titulů v repertoáru, demonstruji, že je třeba se více zajímat o propojenost divadel, které by měly nabízet širokou škálu divadelních forem a titulů, a tím tedy zajistit onu „páteřní síť“, na kterou mohou navazovat, či se proti nim vymezovat nezávislá divadelní uskupení a komerční divadla.

Ztotožňuji se s návrhem zřídit tzv. *Divadelní radu*, či jiný spravující orgán, jehož členové budou z řad odborné veřejnosti (režiséři, kritici, kulturní manažeři). Rada by měla dohlížet na činnost jednotlivých divadel, která jsou zřizována HMP, provádět jejich evaluaci a následně také vypisovat jednotlivá VŘ. Měla by komunikovat s vedením divadel, pomáhat utvářet jejich poslání a tím i celistvý obraz „veřejných divadel“ v Praze.

Po vzoru západních organizací se nabízí také spojování kulturních institucí do holdingů s jednotným řízením (např. po vzoru Rakouska), kde by mělo dojít ke zvýšení výkonnosti jednotlivých divadel a k určité centralizaci služeb a nastavení jednotných předpisů. Docházelo by také ke zmírnění konkurence mezi jednotlivými divadly.

6.2. ZMĚNY V KONCEPTU VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ

Na základě svého výzkumu proběhlých výběrových řízení nastiňuji možné úpravy VŘ, které by přispěly k jejich transparentnosti a kvalitnějšímu zpracování jak vyhlášení, tak následných koncepcí jednotlivých uchazečů.

Velký důraz kladu na periodicitu VŘ. Pokud je známo, že bude vyhlášeno výběrové řízení na určité divadlo (např. v horizontu dvou let), mohou na tuto skutečnost reagovat tvůrci či manažeři, kteří by měli zájem v tomto divadle figurovat a mají tedy možnost připravovat svou koncepci. Zároveň např. připravovat svůj soubor či uskupení, přizpůsobit svou tvorbu možnému přechodu do určeného prostoru apod.

Zároveň považuji za dobré vyhlášovat VŘ s větším předstihem, jako je to u zmiňovaného příkladu z Belgického divadla Théâtre Varia, kde se výběrové řízení vyhláší cca dva roky před plánovaným nástupem do funkce, to vše s odkazem na komentář Marie Reslové¹⁰⁶, která poukazuje na nemožnost stavět zcela nové dramaturgické plány divadla z roku na rok, neb většina kvalitních režisérů a potažmo i herců plánují své pracovní závazky na několik let dopředu.

Je nutné profilovat jednotlivá divadla a společně s vyhlášením výběrového řízení sdělovat poslání jednotlivých organizací a další vize, které by měly korespondovat s kulturní politikou města. Zde vidím zároveň potenciál pro komisi. Ta je z větší části složená z odborníků, kteří by měli být nápomocni při vyhlášení výběrových řízení. Potažmo oslovovat osobnosti, které by mohly vyhovovat požadavkům na pozici ředitele organizace (ať už jde o uměleckou osobnost, režiséra, dramaturga či manažera).

Jednou z možností by bylo také kombinované výběrové řízení. Tedy otevřené výběrové řízení pro rozličné uchazeče (veřejně vyhlášeno) a zároveň oslovení několika možných uchazečů výběrovou komisí, se kterými je konzultováno možné zapojení do výběrového řízení. Následně se všechny koncepce posuzují na stejné úrovni.

Na druhou stranu výběrová řízení na velká divadla, která mají možnost se stát „vlajkovými“ pro kulturní vyžití ve městě, jako je např. Divadlo na Vinohradech či Městská divadla pražská, by mělo být uzavřené (nejen vzhledem k náročnosti jejich provozu). Komise sestavená z odborníků vyzve možné kandidáty, aby se do výběrového řízení přihlásili a předložili možnou koncepci rozvoje divadla. Následně jsou pak v druhém kole seznámeni s vnitřními pochody v divadle, zaměstnaneckou hierarchií, rozpočtem apod. Na základě těchto údajů je doplněna jejich koncepce právě o rozpočet a detailní změny v provozu divadla.

¹⁰⁶ Reslová, Marie. O co radním jde? aneb Otázek je mnoho. In: *Divadelní noviny* [online]. 17.11.2011 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/o-co-radnim-jde-aneb-otazek-je-mnoho>.

V této práci diskutované podmínky pro uchazeče, jako je dosažené vzdělání a určitá podmínka několikaleté praxe na vedoucí pozici (i když nejsou přímo součástí pravidel VŘ přiložených k této práci, velmi často se v podmínkách pro VŘ objevují) nejsou dle mého názoru natolik určující. Mám za to, že tento aspekt by měl být plně na posouzení komise. Považuji ovšem za potřebné prokázat praxi v oboru (ne nutně na vedoucí pozici).

Komise by zároveň měla posuzovat reálnost předkládaných koncepcí a potažmo si i ověřovat u zmíněných umělců či spolupracovníků, zda opravdu jsou dopodrobna seznámeni s danou koncepcí a v případě jejího výběru budou schopni ji naplnit.

Určité výhody vidím v kolektivním vedení institucí, tedy dvou vedoucích pracovníků. Provozního ředitele a programového/uměleckého ředitele. Tento model je používán např. v Německu nebo Itálii. Je postaven na dvou protipólech vedení, které by se měly zároveň doplňovat a vyvažovat. Vedení instituce je zároveň do značné míry postaveno na kompromisech, které mezi sebou utváří ředitelé jednotlivých sekcí (provozní a umělecké).

- Provozní ředitel: odpovídá za ekonomickou prosperitu instituce, sestavuje rozpočet, organizuje a řídí provoz divadla, v koordinaci s uměleckým ředitelem zajišťuje finance z veřejných rozpočtů atd.
- Umělecký ředitel: odpovídá za uměleckou kvalitu, spolu s kmenovými režiséry a dramaturgy sestavuje dramaturgický plán, sestavuje umělecký soubor atd.

Ředitel (manažer) se přihlašuje do VŘ s koncepcí, která zahrnuje i umělecké cíle. Ty by měl naplnit s konkrétní osobou, která do VŘ vstupuje jako umělec. Jednalo by se tedy o dvojici, která se do VŘ přihlašuje společně.

V našem prostředí existuje pozice tzv. uměleckého šéfa, nicméně spatřuji v tomto modelu jisté nevýhody. Vzhledem k tomu, že umělecký šéf (většinou režisér či dramaturg) podléhá řediteli a není běžně jeho doslovným partnerem při vedení divadla. Divadlo se tak za vedení jednoho ředitele může měnit i umělecky,

a to s návazností na výměnu uměleckých šéfů.¹⁰⁷ Např. změna uměleckého Šéfa ve Švandově divadle na Smíchově, kde na začátku roku 2019 vystřídal Dodo Gombára Martin Františák. Touto výměnou se mírně pozměnil herecký soubor a také umělecký koncept divadla a do budoucna i složení repertoáru.

Podobným příkladem může být jmenování Davida Jařaba kmenovým režisérem Divadla Na zábradlí.¹⁰⁸ Umělecká šéfka divadla Dora Viceníková tak vedle sebe postavila dvě nepopíratelně úspěšné divadelní osobnosti, které jsou ovšem naprosto rozdílné svou inscenační poetikou, a tak se celkový obraz DNz tříští v různé umělecké směry, z nichž část nakonec nekoresponduje s původní předkládanou koncepcí. I když je pochopitelné, že od jejího odevzdání uplynulo již devět let.

I proto je důležité vypsání nových výběrových řízení po jasně daných časových cyklech, aby byla možnost připravovat nové vize divadla a udržovat jeho celistvou tvář, jak z pozice tvůrců, tak z pozice zřizovatele, a to s přihlédnutím ke na všem jím spravovaným divadlům.

¹⁰⁷ Změny tohoto typu by měly být konzultovány se zřizovatelem.

¹⁰⁸ Od sezóny 2018/2019, vedle Jana Mikuláška

7. ZÁVĚR

Hlavní město Praha, které zřizuje a finančně spravuje divadlo, jenž je příspěvkovou organizací, by se mělo zajímat o jeho poslání a popsat jej ve své kulturní koncepci. Politické zastoupení a následně Magistrát HMP by měli mít určitou představu, jaké kulturní vyžití chtějí obyvatelům toho daného města předkládat, a tu následně konzultovat s odbornými pracovníky v kultuře. Koncepci jednotlivých divadel musí zároveň naplňovat odborní pracovníci na vedoucí pozici, kteří jsou nadále přímo odpovědní za úspěšnost daných institucí.

Má hypotéza o tom, že neexistují ucelená pravidla pro výběr vedoucích pracovníků kulturních organizací se nepotvrdila, vzhledem k tomu, že daná pravidla existují a jsou přílohou této diplomové práce. Pravidla pro VŘ jsou ovšem strohá a nespecifická. Na základě seznámení se s nimi, jsem usoudila, že je to ku prospěchu. Při vyhlášení VŘ je tak možno nastavit podmínky pro konkrétní divadlo.

Pravidla popisují primárně způsob vyhlášení nebo kompetence komise. Neobsahují např. podmínky pro praxi či vzdělání. Ředitelem divadla se tedy může stát režisér, ale i architekt nebo jakýkoli manažerský pracovník (pokud vyhlášení VŘ neurčí jinak, tak třeba i bez vysokoškolského vzdělání), který splní podmínky VŘ. To nemusí být v rozporu s následným dobrým fungováním divadla. Ukončené vysokoškolské vzdělání tedy nepovažuji za nutnou součást podmínek vyhlášení VŘ. Jsem však přesvědčena, že je nutné doložit praxi spojenou s divadlem. Tento aspekt by měl být následně na posouzení odborné komise, která na základě životopisu, rozhovoru s uchazečem apod. určí, zda má uchazeč dostatečné kompetence pro vedení divadla. Součástí pravidel pro VŘ není ani povinnost předložení umělecké a manažerské koncepce (je zde zakotvena pouze nutnost jejího zveřejnění, a to od roku 2015). Podmínky pro sepsání koncepce jsou následně součástí usnesení o vyhlášení VŘ. (Je tedy hypoteticky možné ji k podmínkám vůbec nezařadit.)

Výběrová řízení jsou zcela odvislá na Radě HMP a do jisté míry nemusí být vždy transparentní, pokud se o to Rada nebude zasazovat. Jak bylo doloženo na některých příkladech VŘ v této práci.

Pokud se budeme odvolávat na usnesení z roku 2015¹⁰⁹, které určuje periodicitu výběrových řízení na šest let, tak mělo být např. v roce 2017 vyhlášeno výběrové řízení na pozici ředitele Divadla na Vinohradech či v roce 2018 na post ředitele Divadla Na zábradlí a Divadla pod Palmovkou.

MHMP potvrdil¹¹⁰, že v roce 2021 se chystá výběrové řízení na Divadlo Na zábradlí a Divadlo pod Palmovkou (po 9 letech). Pro Divadlo na Vinohradech se ovšem výběrové řízení chystá v budoucnu (zřejmě v roce 2022), důvodem pro nevyhlášení výběrového řízení jsou posuny díky pandemii COVID-19, a především připravovaná rekonstrukce divadla a jevištních technologií, která by měla být zahájena v roce 2023¹¹¹. Současný ředitel Tomáš Töpfer zmíněnou rekonstrukci společně s architekty připravuje již několik let. Kladu si ovšem otázku, zda by neměl prvotně svou funkci v čele divadla potvrdit, a to právě skrz výběrové řízení či usnesení Rady MHMP o prodloužení mandátu, aby mohl v plánech pokračovat. A to nejen vzhledem k tomu, že je hypoteticky možné, že připravuje rekonstrukci divadla, které nemusí odpovídat potřebám příštího vedení a umělců, kteří se budou na jeho provozu nadále podílet.

Zde uvedená citace ze zasedání Výboru pro kulturu jasně ukazuje, že nad výběrem nového ředitele Divadla na Vinohradech se přemýšlí už od roku 2018, nicméně k výběrovému řízení zatím nedošlo. Nutno ovšem podotknout, že

¹⁰⁹ Usnesení Rady HMP č. 1975 ze dne 25.8.2015

¹¹⁰ Korespondence s Ing. Michaelou Trmalovou, MHMP Odbor kultury a cestovního ruchu, Oddělení ekonomické a právní a s MgA. Jiřím Sulženkem, Ph.D. ředitelem Odboru kultury a cestovního ruchu MHMP

¹¹¹ Korespondence s MgA. Jiřím Sulženkem, Ph.D. ředitelem Odboru kultury a cestovního ruchu MHMP

v zápisu z tohoto jednání Výboru pro kulturu se předpokládalo, že rekonstrukce započne v roce 2020.

„PhDr. Matěj Stropnický sdělil, že výběrové řízení na ředitele Divadla na Vinohradech by se mělo konat v roce 2019. Pan radní Wolf upřesnil, že výběrová řízení na ředitele příspěvkových organizací v oblasti kultury, zřizovaných HMP, se konají po 6 letech. V roce 2012 byl jmenován současný ředitel Tomáš Töpfer. Pan radní Wolf sdělil, že Divadlo na Vinohradech by se mělo rekonstruovat v roce 2020, takže nemá smysl soutěžit ředitele před rekonstrukcí divadla, ale naopak až v průběhu jeho rekonstrukce, aby nový ředitel přišel do nového prostředí a možná i se změněným souborem. Proto pan radní Wolf nedoporučuje soutěžit ředitele před plánovanou rekonstrukcí divadla. Rekonstrukci divadla může provádět současný ředitel – Tomáš Töpfer. (...) Čím dříve se vysoutěží nový ředitel divadla, tím více času bude mít nový ředitel na přípravu nového fungování provozu divadla. Vlastně mohou po přechodnou dobu fungovat oba ředitelé (stávající a nově jmenovaný) paralelně vedle sebe. Pan Stropnický navrhuje vysoutěžit ředitele do konce roku 2018 s nástupem od 1. 1. 2020.“¹¹²

Největší problém spatřuji tedy právě v periodicitě jednotlivých VŘ a v tom, že se celé výběrové řízení odehrává ve velmi krátkém čase (od toho se následně odvíjí jiné problémy VŘ). Uchazeči mají většinou pouze pár týdnů, aby se seznámili s náležitostmi, které po nich vyžaduje usnesení o nově vypsaném výběrovém řízení, a především mají velmi málo času na sepsání koncepce a domluvení spolupráce s dalšími umělci, kteří budou součástí jejich plánů.

Považuji za nutné vyhlásit výběrové řízení v dostatečném předstihu před nástupem nového ředitele. Domnívám se, že pokud jsou výsledky výběrového řízení vyhlášeny např. dubnu (jako tomu bylo u DNz a DpP v roce 2013), je velmi nekomfortní jak pro nového ředitele, tak pro umělecký soubor, či jiné

¹¹² ZÁPIS z 22. jednání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 13. 6. 2018 ve 13:00 hod. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/dd/48/36/2709109_891787_ZAPIS_z_22._jednani_vyboru_ZHMP__TED_.pdf

zaměstnance divadla, aby ředitel nastoupil od nově navazující sezóny, tedy od září (je nutno počítat s dvoutměsíčními divadelními prázdninami apod.).

Na základě zkoumaných VŘ je doložitelné, že usnesení o periodicitě výběrových řízení se ne vždy uplatňuje v praxi a je pouze příslibem ze strany RHMP. Pokud by se HMP rozhodlo, že je se stávajícím ředitelem ve funkci spokojeno, považují za žádoucí jej minimálně potvrdit ve funkci usnesením Rady HMP. V ideálním případě na základě evaluace jeho působení na pozici ředitele a evaluace celé instituce, popř. na základě obnovené koncepce divadla. Toho se ovšem týká absence celkové evaluace jednotlivých institucí externími hodnotiteli.

Tento postup je žádoucí např. u již v závěru zmiňovaném Divadle na Vinohradech, Divadle Na zábradlí, Divadle pod Palmovkou nebo autorských scénách, kde se VŘ nevyhlašuje z důvodů autorsko-právních a licenčních¹¹³. V případě, že by bylo VŘ vyhlášeno a stávající ředitel neobhájil před komisí své místo, došlo by k zániku značky divadla, vzhledem k ochranným známkám. VŘ by mohlo být vypsáno pouze na využití prostor, ve kterých sídlí (Divadla Spejbla a Hurvínka).

V konečné fázi jsem si uvědomila, že možná neexistuje v divadelním odvětví tolik osobností, které by mohly vést velké kulturní organizace, ať už v Praze nebo v oblastních divadlech. Usuzuji, že dané osobnosti se stále střídají na jednotlivých postech a v jednotlivých divadlech. Např. ředitel MDP Daniel Příbyl byl uměleckým šéfem Divadla Kladno, umělecký šéf Michal Dočekal před MDP působil v Národním divadle. Petr Štědroň byl uměleckým šéfem v brněnské Redutě a Tomáš Töpfer byl před nástupem do Divadla na Vinohradech ředitelem Divadla na Fidlovačce. Svým způsobem je to přirozený koloběh, např. ve Francii je zcela běžné, že umělečtí ředitelé působí s celým svým souborem v jednom divadle a po vypršení jejich mandátu se stěhují do divadla jiného (v případě, že svůj post neobhájí ještě na jedno pětileté funkční období).

¹¹³ Korespondence s MgA. Jiřím Sulženkem, Ph.D. ředitelem Odboru kultury a cestovního ruchu MHMP

Pokud nám jde o uměleckou diverzitu v divadlech, která jsou přímo zřizována HMP, tak k ní střídání vedoucích pracovníků uměleckých organizací přispívá. Nutí jednotlivé umělce, ale např. i ekonomické manažery nesklouzávat do zajetých kolejí a tím podporovat kreativitu a inovace

Vzhledem k tomu, že jsem se jinému podobnému tématu nevěnovala ani během svého studia či divadelní praxe, bylo pro mě obtížné se zorientovat ve všech vydaných usneseních a v legislativních nařízeních, která souvisí s danou problematikou. Nicméně jsem díky výběrovým řízením přišla na spoustu jiných pro mě důležitých témat a pokouším se dát si je do souvislostí. Počínaje vzděláváním na divadelních uměleckých školách napříč katedrami, které každoročně vyprodukuje spoustu absolventů, kteří zakládají své vlastní, nové divadelní soubory. Otázkou je, jestli se právě oni budou jednou společně hlásit jako soubor do některé z příspěvkových organizací či jestli to vůbec chtějí, a to nejen vzhledem k současnému stavu výběrových řízení.

Ředitel divadla, které je v současné době příspěvkovou organizací by měl přemýšlet nad možnostmi restrukturalizace divadla, ale také nad možnostmi, jak se pokusit vyrovnat komerční produkci co do financování či propagace. Jak zajistit, aby divadlo, potažmo angažmá v divadle, bylo pro herce nadále zajímavé, jak po stránce umělecké, tak finanční apod. Všechny tyto aspekty souvisí s managementem v kultuře a měly být v kompetenci jednotlivých ředitelů a snad také součástí předkládaných koncepcí.

Přemýšlím na tím, jak moc se mění doba a náhled na kulturu, o digitálních technologiích, participaci diváků a s tím související vývoj kultury komunitním směrem, a také o možném odklonu od velkých divadelních institucí v jejich současné podobě. Přiznávám, že téma výběrových řízení je pro mě osobně mnohem zajímavější po stránce koncepční než legislativní. A právě spíše koncepčními záležitostmi bych se ráda zabývala v budoucnu.

8. ZDROJE

8.1. BIBLIOGRAFIE

ČERNÝ, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (podkladová studie)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013.

ČERNÝ, O. a kol. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě (návrhový dokument)*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2013.

ČERNÝ, O. *Analýza transformace příspěvkových organizací: divadel zřizovaných hlavním městem Prahou*. Praha: Divadelní ústav, 2001.

Dopis ředitele DÚ Ondřeje Černého primátorovi Pavlu Bémovi ze dne 5. února 2003

KAISER, Michael. *Strategické plánování v divadle*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2009. ISBN 978-80-7008-236-2

Kolektiv autorů. *Kultura a umění v Praze*. Praha: Hlavní město Praha – Odbor kultury a cestovního ruchu Magistrátu hl. m. Prahy, 2020. ISBN 978-80-7647-038-5

Kolektiv autorů. *Návrh systému hodnotících kritérií a ukazatelů pro hodnocení divadel – příspěvkových organizací – zřizovaných hlavním městem Prahou*. Praha: Divadelní fakulta Akademie múzických umění, 2014.

Kolektiv autorů. *Oponentura Návrhu systémové optimalizace pražské divadelní sítě*. Praha: Divadelní fakulta Akademie múzických umění, 2014.

PRAŽANOVÁ, Markéta. *Architektonické soutěže*. Česká komora architektů, Praha: 2010. ISBN 978-80-86790-17-6

RAABOVÁ, Tereza. *Metodika Evaluace kulturních organizací zřizovaných městem*. 2017. ISBN 978-80-906033-5-6.

8.2. DOKUMENTY HMP, ZÁKONY A USNESENÍ

Důvodová zpráva k usnesení Rady HMP č. 78 ze dne 28. 1. 2003

Koncepce kulturní politiky hl. města Prahy 2017-2021

Odůvodnění komise při výběru ředitele MDP v roce 2017. Dostupné z: https://kultura.praha.eu/jnp/cz/aktuality/informace_z_odboru_kultury/informace_z_odboru_kultury-vysledne_doporuceni_komise_rady_hl_mesta.xhtml

Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 103 ze dne 24. 1. 2017, Oznámení o vyhlášení výběrového řízení na funkci ředitele/ředitelky v platové třídě – Hudební divadlo v Karlíně příspěvková organizace hlavního města Prahy

Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 671 ze dne 15. 4. 2019

Státní kulturní politika 2015-2020

Státní kulturní politika 2021-2025+ (návrhový dokument)

Usnesení č. 384/2014 Rady města České Budějovice

Usnesení Rady HMP č. 0779 ze dne 7.6.2005 k návrhu na vyhlášení výběrového řízení na ředitele příspěvkové organizace Městská divadla pražská

Usnesení Rady HMP č. 1533 ze dne 7.9.2004 (k návrhu na změnu doby jmenování ředitele příspěvkové organizace v působnosti KUL MHMP – Hudební divadlo v Karlíně) – usnesení jmenuje Egona Kulhánka ředitelem HDK na dobu neurčitou

Usnesení Rady HMP č. 1596 ze dne 27.6.2017 (k návrhu na jmenování ředitelky příspěvkové organizace Divadlo Spejbla a Hurvínka Mgr. Denisy Kirschnerové)

Usnesení Rady HMP č. 1975 ze dne 25.8.2015

Usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3.12.2013 - Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou

Usnesení Rady HMP č. 420 ze dne 26.2.2016 s Přílohou: Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou

Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze

Zákon č. 218/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

ZÁPIS z 22. jednání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 13. 6. 2018 ve 13:00 hod. Dostupné z:

https://www.praha.eu/public/dd/48/36/2709109_891787_ZAPIS_z_22._jednani_vyboru_ZHMP__TED_.pdf

ZÁPIS z 23. jednání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 5. 9. 2018 ve 13:00 hod. Dostupné z:

https://www.praha.eu/public/2f/f5/1/2752027_909318_ZAPIS_z_23_jednani_vybo_ZHMP__bez_osobnich_udaju__TED_.pdf

Zápis z 4. řádného zasedání Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy ZHMP konaného dne 11. 4. 2012 v 13:00 hod. Dostupné z:

https://www.praha.eu/public/0/c2/db/1332079_224152_ZAPIS__4__ZASEDAN_Z_2012.pdf

Zpráva o postupu transformace divadel zřizovaných hlavním městem Prahou.

Odbor kultury a cestovního ruchu [online]. [Cit. 24.2.2020] Dostupné z:

https://kultura.praha.eu/jnp/cz/prispevkove_organizace/transformace_prispevko_pris_organizaci_hmp/transformace_prispevkovych_organizaci_hmp-zprava_o_postupu_transformace_divadel.xhtml

Zřizovací listiny 10 divadel (PO KUC HMP): Divadlo Minor, Divadlo na Vinohradech, Divadlo Na zábradlí, Divadlo pod Palmovkou, Divadlo Spejbla a Hurvínka, Divadlo v Dlouhé, Městská divadla pražská, Městské divadlo Karlín, Studio Ypsilon, Švandovo divadlo na Smíchově. Dostupné z: https://kultura.praha.eu/jnp/cz/prispevkove_organizace/prispevkove_organizace_hl_m_prahy/index.html

8.3. INTERNETOVÉ ZDROJE

ANALÝZA: O zlaté vejce z Karlína se rozehrála podivná hra. In: *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/analyza-o-zlate-vejce-z-karlina-se-rozehrала-podivna-hra.A100828_222758_In_kultura_kim.

Appelle à project. In: *Théâtre Varia* [online]. [cit. 21.5.2021]. Dostupné z: <https://varia.be/appele-a-projet-pour-la-direction-generale-et-artistique/>

Borovička, Jiří. Ustanovení Zajíce do čela městských divadel provázejí problémy. In: *divadlo.cz* [online]. 18.12.2005. [cit.08.5.2021]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=ustanoveni-zajice-do-cela-mestskych-divadel-provazeji-problemy>

Kulturní holding. In: *Brno.cz*. [online]. [cit. 20.5.2021]. Dostupné z: https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/kulturni_holding/Prezentace_pro_Brno_CZ_26072015.pdf

ČTK, Hudební divadlo Karlín povede nadále ředitel Egon Kulhánek. In: *divadlo.cz* [online]. 30.5.2017. [cit.10.5.2021]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=hudebni-divadlo-karlin-povede-nadale-reditel-egon-kulhanek>

ČTK. Spory na pražské divadelní scéně. In: *Aktuálně.cz* [online]. 8.12.2005 [cit. 08.05.2021]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/spory-na-prazske-divadelni-scene/r~i:article:25943/>.

ČTK, Praha vyhlásila výběrové řízení na šéfa Divadla v Dlouhé, Šálková může funkci obhájit. In: *Hospodářské noviny* [online]. 3.5.2016 [cit.21.2.2021]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/divadlo/c1-65275930-divadlo-v-dlouhe-reditel-vyberove-rizeni-mesto>.

DN. Zdeněk Pecháček zůstává v čele Divadla Minor. In: *divadelni-noviny.cz* [online]. 28.12.2015 [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/zdenek-pechacek-zustava-v-cele-divadla-minor>

Kábrt, Jan. Z Ředitel karlínského divadla byl odvolán. In: *Idnes.cz* [online]. 31.1.2003 [cit. 21.2.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/reditel-karlinskeho-divadla-byl-odvolan.A030128_190257_divadlo_ef.

Kulturní holding. In: *Brno.cz*. [online]. [cit. 20.5.2021]. Dostupné z: https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/kulturni_holding/Prezentace_pro_Brno_CZ_26072015.pdf

Machalická, Jana. Kdo obdrží zlaté vejce z Karlína. In: *Lidovky.cz* [online]. 28.8.2010 [cit.21.2.2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/noviny/kdo-obdrzi-zlate-vejce-z-karlina.A100828_000044_In_noviny_sko.

Městská divadla pražská mají nového ředitele. In: *Praha.eu* [online]. 27.9.2005 [cit.11.5.2021] Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/archiv_tiskovych_zprav/archiv_listopad_2002_listopad_2006/mestska_divadla_prazska_maji_nove.html

Ministère de la culture (France) Dostupné z: <https://www.culture.gouv.fr>

Praha chystá výběrové řízení na ředitele muzea a Divadla Minor. In: *Pražský deník.cz* [online]. 18.9.2015 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/kultura_region/praha-chysta-vyberove-řízení-na-reditele-muzea-a-divadla-minor-20150918.html.

Prohlášení k průběhu a výsledku výběrového řízení na pronájemce Divadla Komédie. In: *I-Divadlo.cz* [on-line]. 14.11.2011. [cit. 8.5.2021] Dostupné z: <https://www.i-divadlo.cz/zpravy/prohlaseni-k-prubehu-a-vysledku-vyberoveho-řízení-na-pronajemce-divadla-komedie/prispevek>

Rada hlavního města Prahy vyhlašuje výběrová řízení na ředitele dvou divadel. In: *Praha.eu* [online]. 11.10.2011 [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/rada_hlavniho_mesta_prahy_vyhlasuje.html.

Reslová, Marie. Bez transformace divadel to nepůjde. In: *Divadelní noviny* [online]. 4.3.2019. [cit. 10.5.2021]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/bez-transformace-divadel-to-nepujde>

Reslová, Marie. O co radním jde? aneb Otázek je mnoho. In: *Divadelní noviny* [online]. 17.11.2011 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/o-co-radnim-jde-aneb-otazek-je-mnoho>.

Reslová, Marie. Komentář: Reformy v kultuře hned tak nebudou, naznačuje Zaorálkova koncepce. In: *Aktuálně.cz* [online]. 19.4.2021 [cit. 23.4.2021]. Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/kultura/komentar-reformy-hned-tak-nejbudou-zaoralek-kulturni-politika/r~432eef14a0f211eb9f15ac1f6b220ee8/?fbclid=IwAR1V7dnxmf2Vmnf9y1VguFti5Wtjxw14xWFSHG4Df_QiyH_ds_jB2RH8aI4.

Tomáš Töpfer bude stát v čele Divadla na Vinohradech. In: *Praha.eu* [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/tomas_topfer_bude_stat_v_cele_divadla_na.html.

Výsledné doporučení komise Rady hl. města Prahy na funkci ředitele/ředitelky příspěvkové organizace Městská divadla Pražská. In: *Odbor kultury a cestovního ruchu* [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/aktuality/informace_z_odboru_kultury/informace_z_odboru_kultury-vysledne_doporuceni_komise_rady_hl_mesta.xhtml.

Za posledních 20 let se počet divadel ztrojnásobil. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20555403/180412111230_31.pdf/38769d5c-3fc2-4aac-8fe9-a5b492adcb3c?version=1.0.

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Tabulka č. 1 - Ředitelé příspěvkových organizací HMP (divadla)

Příloha č. 2: Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou (Usnesení RHMP č. 420 ze dne 26.2. 2016)

Příloha č. 1: Tabulka č. 1 - Ředitelé příspěvkových organizací HMP (divadla)

Organizace	Ředitel/ředitelka	Usnesení Rady HMP		Jmenování		Na dobu	Poznámka
		číslo	ze dne	od	do		
Divadlo na Vinohradech	Mgr. Jindřich Gregorini	975	14.09.1999	01.07.2000	30.06.2004	určitou	
		1426	30.09.2003	01.07.2003	30.06.2008	určitou	
		814	17.06.2008	01.07.2008	30.06.2009	určitou	
		1804	02.12.2008	01.07.2008	30.06.2010	určitou	revokace usn. č. 814/2008
		167	09.02.2010	01.07.2010	-	neurčitou	usn. RHMP č. 180 ze dne 21.2.2012 - vzdání se funkce k 31.8.2012
	Tomáš Töpfer	180	21.02.2012	01.09.2012	-	neurčitou	
Divadlo Na zábradlí	Mgr. Doubravka Svobodová	529	08.06.1993	14.06.1993	-	neurčitou	
		44	15.12.1998	16.12.1998	30.06.2000	určitou	
		191	22.02.2000	01.07.2000	30.06.2000	určitou	
		77	22.01.2002	01.07.2002	30.06.2004	určitou	
		1407	23.09.2003	01.07.2004	30.06.2008	určitou	
		814	17.06.2008	01.07.2008	30.06.2009	určitou	
		1804	02.12.2008	01.07.2008	30.06.2010	určitou	revokace usn. č. 814/2008
	167	09.02.2010	01.07.2010	-	neurčitou	usn. RHMP č. 529 ze dne 9.4.2013 - vzdání se funkce k 31.8.2013	
doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.	529	09.04.2013	01.09.2013	-	neurčitou		
Divadlo v Dlouhé	Mgr. Daniela Šálková	402	09.04.1996	01.07.1996	30.06.2000	určitou	
		303	21.03.2000	01.07.2000	30.06.2004	určitou	
		1571	21.10.2003	01.07.2004	30.06.2008	určitou	
		814	17.06.2008	01.07.2008	30.06.2009	určitou	
		1804	02.12.2008	01.07.2008	30.06.2010	určitou	revokace usn. č. 814/2008
		167	09.02.2010	01.07.2010	-	neurčitou	
		1948	16.08.2016	-	-	-	potvrzení ve funkci
Hudební divadlo v Karlíně	Bc. Egon Kulhánek	79	28.01.2003	30.01.2003	29.01.2005	určitou	
		1533	07.09.2004	30.01.2005	-	neurčitou	
		1215	30.05.2017	01.07.2018	-	-	potvrzení ve funkci
		95	13.02.1992	13.02.1992	-	neurčitou	
Divadlo pod Palmovkou	Mgr. Petr Kracik	157	02.02.1999	03.02.1999	30.06.2003	určitou	
		571	06.05.2003	01.07.2003	30.06.2007	určitou	
		436	03.04.2007	01.07.2007	-	neurčitou	usn. RHMP č. 827 ze dne

							21.5.2013 - vzdání se funkce k 31.8.2013
	Mgr. Michal Lang	827	21.05.2013	01.09.2013	-	neurčitou	
Minor	Ing. Zdeněk Pecháček	897	29.09.1998	01.10.1998	30.06.2001	určitou	
		466	20.03.2001	01.07.2001	30.06.2005	určitou	
		51	18.01.2005	01.07.2005	-	neurčitou	
		3221	22.12.2015	-	-	-	potvrzení ve funkci
Švandovo divadlo na Smíchově	Mgr. Daniel Hrbek, Ph.D.	1136	19.10.1999	01.11.1999	30.06.2005	určitou	
		51	18.01.2005	01.07.2005	-	neurčitou	
		94	31.01.2012	-	-	-	potvrzení ve funkci
		2013	30.09.2019	01.10.2019			potvrzení ve funkci
Studio Ypsilon	MgA. Jan Schmid	165	17.05.1990	01.07.1990	-	neurčitou	
		157	02.02.1999	03.02.1999	30.06.2003	určitou	
		571	06.05.2003	01.07.2003	30.06.2007	určitou	
		436	03.04.2007	01.07.2007	-	neurčitou	
Divadlo Spejbla a Hurvínka	Mgr. Helena Štáchová	935	27.08.1996	01.09.1996	30.06.2000	určitou	
		303	21.03.2000	01.07.2000	30.06.2004	určitou	
		1426	30.09.2003	01.07.2004	30.06.2008	určitou	
		814	17.06.2008	01.07.2008	30.06.2009	určitou	
		1804	02.12.2008	01.07.2008	30.06.2010	určitou	revokace usn. č. 814/2008
	167	09.02.2010	01.07.2010	-	neurčitou	úmrtí k 22.3.2017	
	MgA. Denisa Kirschnerová	1596	27.06.2017	01.07.2017	-	neurčitou	
Městská divadla pražská	Bc. Ondřej Zajíc	1386	27.09.2005	01.07.2005	-	neurčitou	usn. RHMP č. 3104 ze dne 5.12.2017 - odvolání z funkce k 31.12.2019
	MgA. Daniel Příbyl	2538	24.10.2017	01.01.2018	-	neurčitou	

Příloha č. 2: Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou (Usnesení RHMP č. 420 ze dne 26.2. 2016)

Hlavní město Praha
RADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

U S N E S E N Í

Rady hlavního města Prahy

číslo 420
ze dne 26.2.2016

ke změně Pravidel pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou

Rada hlavního města Prahy

I. s c h v a l u j e

změnu Pravidel pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou dle přílohy č. 1 tohoto usnesení

II. u k l á d á

1. ředitelce MHMP

1. zajistit realizaci změny Pravidel dle bodu I. tohoto usnesení

Termín: 15.3.2016

Adriana Krnáčová
primátorka hl.m. Prahy

Petr Dolínek
náměstek primátorky hl.m. Prahy

Předkladatel: ředitelka MHMP
Tisk: R-20399
Provede: ředitelka MHMP
Na vědomí: odborům MHMP

Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 420 ze dne 26. 2. 2016

Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou, schválená jako příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3. 12. 2013 (dále jen „Pravidla“), se mění takto:

1. V Článku I se za odstavec 2 doplňuje odstavec 3, který zní:

„Výběrové řízení se vyhláší zpravidla na místo ředitele příspěvkové organizace, které není obsazeno, příp. na základě právního jednání je jisté, že dané místo bude neobsazené. Výběrové řízení může být vyhlášeno i v případě, že je místo ředitele příspěvkové organizace obsazeno, a to v rámci systému periodicky se opakujících výběrových řízení v šestiletých cyklech.“.

Ostatní odstavce 3 až 7 se označují jako odstavce 4 až 8.

2. V Článku I odstavec 8 zní:

„V případě, že oznámení o vyhlášení výběrového řízení obsahuje i povinnost přiložit k přihlášce do výběrového řízení projekt či koncepci rozvoje příspěvkové organizace, musí být součástí předkládané koncepce či projektu také písemný souhlas uchazeče s jejím zveřejněním. Projekt či koncepce nevhodnějšího uchazeče budou zveřejněny.“.

Důvodová zpráva

Radě HMP je předkládán materiál, kterým dochází ke změně Pravidel pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou (dále jen „Pravidla“), schválených jako příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 2364 ze dne 3. 12. 2013.

Usnesením Rady HMP č. 1975 ze dne 25. 8. 2015 *k návrhu na stanovení doby pravidelného opakování výběrových řízení na funkci ředitelů/ředitelek příspěvkových organizací v působnosti odboru kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu MHMP* byla zavedena 2 nová opatření v rámci výběrových řízení na funkce ředitelů/ředitelek příspěvkových organizací v gesci výše zmíněného odboru. Jedná se o zavedení systému periodicky se opakujících výběrových řízení, a to v šestiletých cyklech a dále zavedení povinnosti všech uchazečů o místo ředitele/ředitelky příspěvkové organizace v působnosti tohoto odboru zpracovat a předložit projekt/koncepci s tím, že vítězný projekt/koncepce bude zveřejněn/a.

Z výše uvedeného usnesení vyplynul také úkol zpracovat výše uvedené změny do Pravidel, proto je nyní předkládán Radě HMP tisk, kterým budou uvedené změny zaneseny do Pravidel s využitím i pro jiné příspěvkové organizace.

Zavedení systému periodicky se opakujících výběrových řízení má napomoci zejména ke zvýšení dynamiky fungování těchto příspěvkových organizací. Vyhlášení výběrového řízení na obsazenou funkci není jev sice zcela obvyklý, ale je plně v souladu s ustanoveními zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), v němž není nikde uvedeno, že vyhlášení výběrového řízení, resp. jmenování na vedoucí pracovní místo se může uskutečnit pouze na neobsazené vedoucí pracovní místo. Nehledě na skutečnost, že dle platných právních předpisů (§ 73 odst. 1 zákoníku práce) může Rada HMP ředitele/ředitelku příspěvkové organizace odvolat.

Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou

Rada hlavního města Prahy plní úkoly zřizovatele příspěvkových organizací podle § 68 odst. 2 písm. g) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, vydává tato pravidla:

Čl. I

1. Funkce, která se obsazuje v příspěvkové organizaci zřízené hlavním městem Prahou na základě výběrového řízení, je funkce ředitele této příspěvkové organizace.
2. Výběrové řízení vyhlašuje Rada hlavního města Prahy (dále jen „Rada“).
3. **Výběrové řízení se vyhlašuje zpravidla na místo ředitele příspěvkové organizace, které není obsazeno, příp. na základě právního jednání je jisté, že dané místo bude neobsazené. Výběrové řízení může být vyhlášeno i v případě, že je místo ředitele příspěvkové organizace obsazeno, a to v rámci systému periodicky se opakujících výběrových řízení v šestiletých cyklech.**
4. Text oznámení o vyhlášení výběrového řízení, který schvaluje Rada na návrh věcně příslušného člena Rady, obsahuje zejména:
 - a) název funkce a příspěvkové organizace, ve které má být funkce vykonávána,
 - b) kvalifikační předpoklady uchazeče o funkci,
 - c) název a adresu zřizovatele, kterému se podávají přihlášky,
 - d) náležitosti přihlášky a termín jejího podání.
5. Přihláška uchazeče musí obsahovat tyto náležitosti:
 - a) jméno, příjmení, titul,
 - b) datum a místo narození,
 - c) místo trvalého pobytu,
 - d) datum a podpis.
6. K přihlášce uchazeč připojí tyto doklady:
 - a) životopis obsahující údaje o dosavadních zaměstnáních a o odborných znalostech a dovednostech,
 - b) výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce,

- c) ověřenou kopii dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání.
7. Text oznámení bude zveřejněn způsobem v místě obvyklým.
 8. **V případě, že oznámení o vyhlášení výběrového řízení obsahuje i povinnost přiložit k přihlášce do výběrového řízení projekt či koncepci rozvoje příspěvkové organizace, musí být součástí předkládané koncepce či projektu také písemný souhlas uchazeče s jejich zveřejněním. Projekt či koncepce nejvhodnějšího uchazeče budou zveřejněny.**

Čl. II

1. Rada současně s vyhlášením výběrového řízení zřídí pro každé výběrové řízení komisi a jmenuje její členy, tj. předsedu, členy a tajemníka, a může současně jmenovat náhradníky za členy komise. Počet členů komise je vždy lichý. Komise se zřizuje na dobu určitou, kterou stanoví Rada při jejím zřízení.
2. Členové komise, příp. ani náhradníci nesmí být ve vztahu k uchazečům podjatí. O své nepodjatosti učiní členové komise, resp. příslušný náhradník, písemné prohlášení na počátku prvního jednání komise. Vzor prohlášení tvoří přílohu těmto pravidlům.
3. Vznikne-li důvod podjatosti některému z členů komise, popř. náhradníkovi v průběhu její činnosti, je povinen vzdát se bezodkladně funkce člena komise, nebo danou skutečnost bezodkladně oznámit Radě. Shledá-li Rada, že je člen komise podjatý a nevdal se funkce člena komise, odvolá jej. Shledá-li Rada, že je náhradník člena komise podjatý a nevdal se funkce v komisi, odvolá jej a na jeho místo může jmenovat jinou osobu.

Čl. III

1. Komise zahájí činnost po svém zřízení Radou.
2. Jednání komise je neveřejné a svolává jej předseda komise. Komise je schopna se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů. Za činnost komise a za řádné provedení výběrového řízení odpovídá Radě předseda komise.
3. Předseda komise, členové komise a tajemník podepíší na prvním jednání komise prohlášení o zachování mlčenlivosti o zákonem chráněných skutečnostech, s nimiž se seznámili v průběhu činnosti komise. Povinnost zachovávat mlčenlivost trvá i po ukončení výběrového řízení. Vzor prohlášení tvoří přílohu k těmto pravidlům.

Čl. IV

1. Komise posoudí, zda podané přihlášky vyhovují požadavkům uvedeným v čl. I odst. 4 a 5 těchto pravidel a obsahuje-li přihláška formální nedostatky, vyzve komise písemně uchazeče, který ji podal, aby nedostatky odstranil ve lhůtě stanovené komisí. Neodstraní-li uchazeč nedostatky přihlášky ani ve lhůtě stanovené ve výzvě, komise přihlášku vrátí uchazeči bez dalšího projednání s uvedením důvodu vrácení.
2. Po posouzení podaných přihlášek uchazečů komise rozhodne o tom, zda bude výběrové řízení pokračovat ústní částí a stanoví termín jejího konání, případně může stanovit i náhradní termín.
3. Během konání výběrového řízení komise posoudí vhodnost uchazeče na základě jím podané přihlášky, případně ústního pohovoru, popř. dalším vhodným způsobem určeným Radou (např. písemný test, psychologický test apod.).
4. Po posouzení všech uchazečů stanoví komise jejich pořadí. Pořadí se stanoví podle počtu získaných hlasů. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy komise. Uchazeč s nejvyšším počtem hlasů bude navržen Radě ke jmenování do funkce jako nejvhodnější uchazeč.

Čl. V

1. Komise vyhotoví zápis o průběhu a výsledku své činnosti, který podepíše předseda komise a všichni přítomní členové komise, a předá jej Radě nejpozději do 14 dnů po ukončení své činnosti.
2. Zápis musí obsahovat
 - a) text oznámení o vyhlášení výběrového řízení,
 - b) datum a způsob vyhlášení výběrového řízení,
 - c) seznam členů komise přítomných při konání výběrového řízení,
 - d) seznam uchazečů, kteří podali přihlášku,
 - e) seznam uchazečů, jejichž přihlášky byly vráceny podle čl. IV odst. 1 těchto pravidel,
 - f) pořadí uchazečů,
 - g) návrh na jmenování nejvhodnějšího uchazeče do funkce.

3. Pořadí uchazečů stanovené komisí, včetně návrhu na jmenování, má pro Radu doporučující charakter.
4. O výsledku výběrového řízení vyrozumí komise všechny zúčastněné uchazeče výběrového řízení, a to po ukončení výběrového řízení, tj. rozhodnutí Rady o návrhu na jmenování uchazeče do funkce.
5. Náklady spojené s vyhlášením výběrového řízení a činností komise hradí hlavní město Praha. Náklady spojené s účastí ve výběrovém řízení si každý uchazeč hradí sám.

Čl. VI

1. Rada si vyhrazuje právo výběrové řízení zrušit bez udání důvodů.
2. Tato pravidla se nevztahují na výběrová řízení upravená zvláštním právním předpisem¹.

Čl. VII

Zrušují se:

Pravidla pro výběrová řízení na vedoucí funkce v příspěvkových organizacích zřízených hlavním městem Prahou schválená usnesením Rady HMP č. 0092 ze dne 25. 1. 2005, ve znění usnesení Rady HMP č. 791 ze dne 5. 6. 2012.

Čl. VIII

Tato pravidla nabývají účinnosti dnem 15. prosince 2013.

¹ Např. vyhláška č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích

Prohlášení o mlčenlivosti a nepodjatosti

Jako člen Komise Rady HMP pro výběr ředitele/ředitelky příspěvkové organizace
....., jmenovaný do této funkce usnesením Rady HMP č. ze dne

prohlašuji,

že:

1. zachovám mlčenlivost o zákonem chráněných skutečnostech, s nimiž se seznámím v průběhu činnosti komise, a to i po ukončení předmětného výběrového řízení
2. nejsem vůči žádnému z uchazečů podjatý
3. pokud v průběhu výběrového řízení vznikne důvod podjatosti k některému z uchazečů, neprodleně tuto skutečnost oznámím Radě HMP.

V Praze dne

.....

(jméno člena/členky)